YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

14 päivänä marraskuuta 2002 *

Yhdistetyissä asioissa T-332/00 ja T-350/00,

Rica Foods (Free Zone) NV, kotipaikka Oranjestad (Aruba), edustajanaan asianajaja G. van der Wal, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-332/00,

jota tukee

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehenään J. van Bakel, H. Sevenster ja J. S. van den Oosterkamp, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

ja

Free Trade Foods NV, kotipaikka Curaçao (Alankomaiden Antillit), edustajinaan asianajajat M. Slotboom, N. Helder ja J. Coumans, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-350/00,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään T. van Rijn, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jota tukee

Espanjan kuningaskunta, asiamiehinään N. Díaz Abad ja M. López-Monís Gallego, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

joissa kantajat vaativat yhtäältä merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta tulevien sokerialan EY/MMA-alkuperäkumulaatiotuotteiden tuontia koskevien suojatoimenpiteiden soveltamisen jatkamisesta 29 päivänä syyskuuta 2000 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2081/2000 (EYVL L 246, s. 64) kumoamista ja toisaalta korvausta vahingosta,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Jaeger sekä tuomarit K. Lenaerts ja J. Azizi,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Plingers,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.5.2002 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Sokerialan yhteinen markkinajärjestely

1 Sokerialan yhteinen markkinajärjestely luotiin 30.6.1981 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1785/81 (EYVL L 177, s. 4), jota on muutettu lukuisia kertoja, ja neuvosto toteutti sen kodifioinnin antamalla sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä syyskuuta 1999 asetuksen (EY) N:o 2038/1999 (EYVL L 252, s. 1). Kyseisen markkinajärjestelyn tarkoituksena on säännellä yhteisön sokerimarkkinoita työllisyyden ja yhteisön sokerintuottajien elintason korottamiseksi.

2 Yhteisön tuotannon tuki takuuhinnoin rajoittuu kansallisiin tuotantokiintiöihin (A- ja B-kiintiöt), jotka neuvosto määrittelee kullekin jäsenvaltiolle, joka jakaa ne

tämän jälkeen tuottajiensa kesken; käsiteltävänä olevassa asiassa neuvosto määritteli kyseiset kiintiöt asetuksella N:o 2038/1999. B-kiintiöön kuuluvasta sokerista (B-sokeri) peritään A-kiintiöön kuuluvaa sokeria (A-sokeri) korkeampi tuotantomaksu. A- ja B-kiintiöt ylittävään sokerintuotantoon viitataan nimikkeellä C-sokeri, joka voidaan myydä Euroopan yhteisössä vain, jos se on siirretty seuraavan tuotantovuoden A- ja B-kiintiöihin.

3 Yhteisön ulkopuolelle suuntautuvalle viennille myönnetään C-sokeria lukuun ottamatta asetuksen N:o 2038/1999 18 artiklan nojalla vientitukea, jolla tasoitetaan yhteisön markkinoiden ja maailmanmarkkinoiden välinen hinnanero.

4 Sokerimääristä, joille voidaan myöntää vientitukea, ja tukien vuosittaisista kokonaismääristä määrätään Maailman kauppajärjestön (WTO) sopimuksissa (jäljempänä WTO-sopimukset), joiden sopimuspuolena yhteisö on (Uruguayn kierroksen (1986—1994) monenvälisissä kauppaneuvotteluissa Euroopan yhteisön puolesta ja sen toimivallan puitteissa tehtävistä sopimuksista 22 päivänä joulukuuta 1994 tehty neuvoston päätös 94/800/EY, EYVL L 336, s. 1). Vientituetun sokerin määrä oli rajoitettava markkinointivuoteen 2000/2001 mennessä 1 273 500 tonniin ja tukien kokonaismäärä 499 100 000 euroon, mikä vastaa sokerin määrän osalta 20 prosentin ja tukien kokonaismäärän osalta 36 prosentin vähennystä markkinointivuoden 1994/1995 lukuihin verrattuna.

Suhteet merentakaisiin maihin ja alueisiin

5 EY 3 artiklan 1 kohdan s alakohdassa määrätään, että yhteisön toimintaan sisältyy merentakaisten maiden ja alueiden (jäljempänä MMA) assosiaatio "kaupankäynnin lisäämiseksi sekä yhteiset pyrkimykset taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi".

6 Alankomaiden Antillit ja Aruba kuuluvat MMA:ihin.

7 Niiden assosioinnista yhteisöön määrätään EY:n perustamissopimuksen neljännessä osassa.

8 Neuvosto on tehnyt EY 187 artiklan nojalla useita päätöksiä MMA:iden assosioinnista yhteisöön. Neuvosto teki 25.7.1991 päätöksen 91/482/ETY (EYVL L 263, s. 1), jota sen 240 artiklan 1 kohdan mukaan sovelletaan 10 vuoden ajan 1.3.1990 lähtien.

9 Päätöksen 91/482/ETY säännöksiä on muutettu päätöksen 91/482/ETY välitarkistuksesta 24.11.1997 tehdyllä neuvoston päätöksellä 97/803/EY (EYVL L 329, s. 50; jäljempänä, luettuna yhdessä päätöksen 91/482/ETY kanssa, MMA-päätös). Neuvosto teki MMA-päätöksen voimassaolon jatkamisesta 28.2.2001 asti 25.2.2000 päätöksen 2000/169/EY (EYVL L 55, s. 67).

10 MMA-päätöksen 101 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tuotaessa MMA:ista peräisin olevia tuotteita yhteisöön ne vapautetaan tuontitulleista."

11 Saman päätöksen 102 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Yhteisö ei sovella MMA:ista peräisin olevien tuotteiden tuontiin määrällisiä rajoituksia tai muita vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäljempänä [olevan] — — 108 b artiklan määräyksiä."

12 MMA-päätöksen 108 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa viitataan päätöksen liitteeseen II (jäljempänä liite II) alkuperätuotteiden ja niihin liittyvien hallinnollisten yhteistyötoimenpiteiden käsitteiden määrittelemiseksi. Kyseisessä liitteessä olevan 1 artiklan mukaan tuotteen katsotaan olevan peräisin MMA:ista, yhteisöstä tai Afrikan, Karibian tai Tyynenmeren valtioista (jäljempänä AKT-valtiot), jos se on niissä kokonaan tuotettu tai jos sitä on niissä riittävästi käsitelty.

13 Päätöksen liitteessä II olevan 3 artiklan 3 kohdassa on luettelo valmistus- tai käsittelytoimista, joita pidetään riittämättöminä antamaan alkuperäasema muun muassa MMA:ista peräisin olevalle tuotteelle.

14 Liitteessä II olevan 6 artiklan 2 kohdassa todetaan kuitenkin seuraavaa:

"Jos yhteisössä tai AKT-valtioissa kokonaan tuotettuihin tuotteisiin kohdistuu MMA:issa käsittely- tai valmistustoimia, ne katsotaan MMA:issa kokonaan tuotetuiksi tuotteiksi." Kyseessä ovat niin sanotut EY/MMA-alkuperän ja AKT/MMA-alkuperän kasautumista koskevat säännöt.

15 Liitteessä II olevan 6 artiklan 4 kohdan mukaan edellä mainittuja EY/MMA-alkuperän ja AKT/MMA-alkuperän kasautumista koskevia sääntöjä sovelletaan "kaikessa MMA:issa toteutettavassa valmistuksessa tai käsittelyssä, 3 artiklan 3 kohdassa luetellut toimet mukaan lukien".

16 Päätöksellä 97/803/EY (ks. edellä 9 kohta) MMA-päätökseen lisättiin muun muassa 108 b artikla, jonka 1 kohdassa todetaan seuraavaa: " — — Liitteessä II olevassa 6 artiklassa tarkoitettu AKT/MMA-alkuperän kasautuminen myönnetään vuosittain 3 000 tonnin määrälle — — sokeria." Päätöksessä 97/803/EY ei kuitenkaan rajoiteta EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevan säännön soveltamista.

Suojatoimenpiteet, jotka koskevat sellaisen sokerin ja sellaisten sokeri- ja kaakaoseosten tuontia, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista

17 Komissio antoi MMA-päätöksen 109 artiklan nojalla merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevaa CN-koodiin 1701 kuuluvaa sokeria ja CN-koodeihin 1806 10 30 ja 1806 10 90 kuuluvia sokeri- ja kaakaoseoksia koskevista suojatoimenpiteistä 15 päivänä marraskuuta 1999 asetuksen (EY) N:o 2423/1999 (EYVL L 294, s. 11). Komissio sääti tässä asetuksessa, jota sovellettiin 29.2.2000 asti, että sellaisen sokerin tuontiin, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, sovelletaan vähimmäishintasääntelyä ja että MMA:ista peräisin olevien sokeri- ja kaakaoseosten (jäljempänä seokset) tuontiin sovelletaan yhteisön tarkkailumenettelyä tietyistä yhteisön tullikoodekseista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1) 308 d artiklassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

18 Komissio antoi MMA-päätöksen 109 artiklan nojalla myös merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta tulevien sokerialan EY/MMA-

alkuperäkumulaatiotuotteiden tuontia koskevista suojatoimenpiteistä 29 päivänä helmikuuta 2000 asetuksen (EY) N:o 465/2000 (EYVL L 56, s. 39). Tällä asetuksella rajataan 1.3.2000 ja 30.9.2000 välisenä aikana CN-koodeihin 1701, 1806 10 30 ja 1806 10 90 kuuluvien tuotteiden EY/MMA-alkuperän kasautuminen 3 340 tonniin sokeria.

19 Komissio antoi 29.9.2000 asetuksen N:o 2081/2000 merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta tulevien sokerialan EY/MMA-alkuperäkumulaatiotuotteiden tuontia koskevien suojatoimenpiteiden soveltamisen jatkamisesta (EYVL L 246, s. 64; jäljempänä riidanalainen asetus).

20 Riidanalaisen asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"[MMA-]päätöksen — liitteessä II olevassa 6 artiklassa tarkoitettu EY/MMA-alkuperäkumulaatio sallitaan tämän asetuksen voimassaoloaikana CN-koodeihin 1701, 1806 10 30 ja 1806 10 90 kuuluvien tuotteiden osalta 4 848 tonnin sokerimäärään asti.

Kyseisen rajoituksen noudattamiseksi huomioon otetaan muiden tuotteiden kuin sellaisenaan tuodun sokerin osalta tuodun tuotteen sokeripitoisuus."

21 Riidanalaisen asetuksen 2 artiklan mukaan sen 1 artiklassa tarkoitettujen tuotteiden tuonti edellyttää tuontitodistuksen esittämistä; tuontitodistukset myönnetään eräiden CN-koodeihin 1701, 1702, 1703 ja 1704 kuuluvien tuotteiden tuontitodistusten myöntämistä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä AKT/MMA-alkuperän kasautumisen vuoksi 17 päivänä joulukuuta 1997 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2553/97 (EYVL L 349, s. 26) 2—6 artiklassa olevien yksityiskohtaisten säännösten mukaisesti, joita sovelletaan soveltuvin osin.

22 Lopuksi 3 artiklassa säädetään, että riidanalainen asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, eli 30.9.2000, ja että sitä sovelletaan 1.10.2000—28.2.2001.

Asian käsittelyn vaiheet

23 Asioiden T-332/00 ja T-350/00 kantajat, jotka ovat MMA:ihin (Aruba ja Alankomaiden Antillit) sijoittautuneita sokeria käsitteleviä yrityksiä, ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 27.10.2000 ja 20.11.2000 toimittamillaan kannekirjelmillä nostaneet kanteet, joissa vaaditaan riidanalaisen asetuksen kumoamista ja korvausta vahingosta.

24 Asian T-350/00 kantaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 7.12.2000 jättämässään erillisessä asiakirjassa vaatinut, että riidanalaisen asetuksen täytäntöönpanoa lykätään tai että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päättää tarpeellisista muista välitoimista kantajan etujen suojaamiseksi.

25 Alankomaiden kuningaskunta esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 22.1.2001 toimittamallaan kirjelmällä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 115 artiklan nojalla väliintulohakemuksen tukeakseen kantajan vaatimuksia asiassa T-332/00.

26 Asiassa T-350/00 R, Free Trade Foods vastaan komissio, 1.2.2001 antamallaan määräyksellä (Kok. 2001, s. II-493) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti hylkäsi riidanalaisen asetuksen täytäntöönpanon lykkäämistä tai muita välitoimia koskevan hakemuksen.

27 Espanjan kuningaskunta esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 15.2.2001 ja 1.3.2001 toimittamillaan kirjelmillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 115 artiklan nojalla väliintulohakemukset tukeakseen komission vaatimuksia asioissa T-332/00 ja T-350/00.

28 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kolmannen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 15.3.2001 ja 30.4.2001 tekemillään määräyksillä asiassa T-332/00 ja asiassa T-350/00 esitetyt väliintulohakemukset.

29 Alankomaiden kuningaskunta toimitti 18.5.2001 väliintulokirjelmän asiassa T-332/00. Espanjan kuningaskunta toimitti 30.5.2001 väliintulokirjelmänsä asioissa T-332/00 ja T-350/00. Asianosaisia kehotettiin esittämään huomautuksensa näistä väliintulokirjelmistä.

30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (kolmas jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn. Työjärjestyksen 64 artiklassa tarkoitettuna prosessinjohtotoimena asianosaisille esitettiin tiettyjä kirjallisia kysymyksiä, joihin ne vastasivat asetetussa määräajassa.

31 Asian T-350/00 kantaja ilmoitti 26.3.2002 päiväämässään kirjeessä, että se luopuu kannekirjelmässään esittämästään kanneperusteesta, jonka mukaan Uruguayn kierroksen monenvälisten kauppaneuvottelujen (1986—1994) yhteydessä laadittua sopimusta suojalausekkeista (WTO-GATT 1994) (EYVL 1994, L 336, s. 184; jäljempänä sopimus suojalausekkeista) on rikottu. Kyseinen kantaja luopuu myös suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskevaan kanneperusteeseen liittyvästä väitteestä, jonka mukaan riidanalaisella asetuksella loukataan kyseistä periaatetta, koska asetuksen tarkoituksena ei ole, että se väliaikaisesti ja poikkeuksellisesti koskisi poikkeuksellisia ongelmatilanteita. Kyseinen kantaja luopuu lisäksi lainvastaisuusväitteen yhteydessä esittämästään suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskevasta väitteestä asetuksen N:o 2553/97 osalta.

32 Asianosaisten suulliset lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 8.5.2002 pidetyssä istunnossa.

33 Asian T-332/00 kantaja ilmoitti istunnossa luopuvansa asetusta N:o 2553/97 koskevasta lainvastaisuusväitteestä, jonka se esitti kannekirjelmässään.

34 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti asianosaisia kuultuaan yhdistää asiat T-332/00 ja T-350/00 tuomion antamista varten.

Asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset

35 Asiassa T-332/00 kantaja ja Alankomaiden kuningaskunta vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen asetuksen

— toteaa, että yhteisö on vastuussa kantajalle aiheutuneesta vahingosta siksi, että riidanalaisen asetuksen johdosta kyseisessä asetuksessa tarkoitettujen tuotteiden tuonti on 1.10.2000 lähtien estetty tai sitä on rajoitettu, sekä määrää, että asianosaisten on määriteltävä yhteisymmärryksessä tämän vahingon suuruus ja siinä tapauksessa, että siitä ei päästä sopimukseen,

oikeudenkäyntiä tulee jatkaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräämän määräajan kuluessa vahingon suuruuden määräämiseksi, tai toissijaisesti velvoittaa yhteisön korvaamaan arvioidun tai vielä arvioitavan vahingon, tai ainakin velvoittaa yhteisön maksamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kohtuulliseksi katsoman vahingonkorvausmäärän kannekirjelmän jättämispäivästä koko määrän maksamiseen asti laskettuine 8 prosentin vuotuisine korkoineen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

36 Komissio ja Espanjan kuningaskunta vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

37 Asian T-350/00 kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ottaa kanteen tutkittavaksi

— kumoaa riidanalaisen asetuksen

— toteaa, että yhteisö on vastuussa kantajalle suojatoimenpiteestä aiheutuneesta vahingosta sekä määrää, että asianosaisten on määriteltävä yhteisymmärryksessä tämän vahingon suuruus ja siinä tapauksessa, että siitä ei päästä sopimukseen, oikeudenkäyntiä tulee jatkaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräämän määräajan kuluessa kyseisen vahingon suuruuden määräämiseksi, tai ainakin velvoittaa yhteisön korvaamaan väliaikaisesti arvioidun vahingon, joka on vielä määriteltävä erikseen

— toissijaisesti velvoittaa yhteisön maksamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kohtuulliseksi katsoman vahingonkorvausmäärän kannekirjelmän jättämispäivästä koko määrän maksamiseen asti laskettavine sovellettavan korkoprosentin mukaisine korkoineen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

38 Komissio ja Espanjan kuningaskunta vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kumoamista koskevat vaatimukset

1. *Tutkittavaksi ottaminen*

39 Asian T-332/00 asiakirjoista käy ilmi, että komission mukaan kumoamista koskevia vaatimuksia ei voida ottaa tutkittavaksi. Komissio väittää, että riidanalainen asetus ei koske kantajaa erikseen EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla. Komissio väittää, että riidanalainen asetus ei koske kantajaa sille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella se erottuu kaikista muista nykyisistä ja tulevista yrityksistä, jotka tuottavat sokeria tai seoksia MMA:issa (asia 25/62, Plaumann v. komissio, tuomio 15.7.1963, Kok. 1963, s. 197, 223, Kok. Ep. I, s. 181; yhdistetyt asiat T-480/93 ja T-483/93, Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 14.9.1995, Kok. 1995, s. II-2305, 66 kohta).

40 Vaikka komissio ei ollut esittänyt kirjallisesti mitään prosessinedellytystä, se väitti istunnossa, että myöskään asiassa T-350/00 esitettyjä kumoamisvaatimuksia ei voida ottaa tutkittavaksi.

41 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että kysymys EY 230 artiklan nojalla nostetun kanteen tutkittavaksi ottamisesta on ehdoton prosessinedellytys, koska se koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivaltaa (ks. vastaavasti asia T-174/95, Svenska Journalistförbundet v. neuvosto, tuomio 17.6.1998, Kok. 1998, s. II-2289, 80 kohta). Molemmissa asioissa on siis tutkittava, voidaanko kumoamisvaatimukset ottaa tutkittavaksi.

42 EY 230 artiklan neljännen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa kanteen hänelle osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä

huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen.

43 On todettava, että riidanalainen asetus on yleisesti sovellettava. Riidanalaisessa asetuksessa säädettyä suojatoimenpidettä sovelletaan nimittäin yleisesti sellaisen sokerin tuontiin yhteisöön, joka tuodaan sellaisenaan tai seoksen muodossa ja johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista.

44 Riidanalaisen asetuksen yleinen luonne ei kuitenkaan välttämättä merkitse sitä, ettei se voisi koskea tiettyjä luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä suoraan ja erikseen (ks. asia C-309/89, Codorniu v. neuvosto, tuomio 18.5.1994, Kok. 1994, s. I-1853, Kok. Ep. XV, s. I-177, 19 kohta; edellä 39 kohdassa mainitussa asiassa Antillean Rice Mills ym. v. komissio annetun tuomion 66 kohta ja yhdistetyt asiat T-481/93 ja T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens ym. v. komissio, tuomio 13.12.1995, Kok. 1995, s. II-2941, 50 kohta).

45 On todettava, että riidanalainen asetus, joka koskee kantajien yhteisöön viemiä tuotteita, koskee kantajia suoraan. Riidanalaisessa asetuksessa ei nimittäin jätetä mitään harkintavaltaa jäsenvaltioiden kansallisille viranomaisille, joiden tehtävänä on sen soveltaminen.

46 Tarkasteltaessa seuraavaksi sitä, koskeeko riidanalainen asetus kantajia erikseen, on muistettava, että jotta yleisesti sovellettavan säädöksen voidaan katsoa koskevan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä erikseen, sen on vaikutettava tähän tälle tunnusomaisten erityispiirteiden takia tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella tämä erottuu kaikista muista ja voidaan siis yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu (edellä 39 kohdassa mainittu asia Plaumann v. komissio; asia T-47/00, Rica Foods v. komissio, tuomio 17.1.2002, Kok. 2002, s. II-113, 38 kohta).

47 Kantajat väittävät, että riidanalainen asetus koskee niitä erikseen, koska komissiolla oli lakiin perustuva velvollisuus tutkia kantajien erityistä tilannetta ennen riidanalaisen asetuksen antamista (edellä 39 kohdassa mainitussa asiassa Antillean Rice Mills ym. v. komissio annetun tuomion 70 kohta).

48 Komissio väittää, että riidanalainen asetus ei koske kantajia erikseen tästä velvollisuudesta huolimatta. Komissio väittää tältä osin, että riidanalainen asetus ei ole estänyt kantajia panemasta eräitä sopimuksia kokonaan tai osittain täytäntöön (asia 11/82, Piraiki-Patraiki ym. v. komissio, tuomio 17.1.1985, Kok. 1985, s. 207, 19 kohta). Komissio on viitannut istunnossa vielä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-451/98, Antillean Rice Mills vastaan neuvosto, 22.11.2001 antamaan tuomioon (Kok. 2001, s. I-8949).

49 On muistettava, että komissiolla erityisten sääntöjen nojalla oleva velvollisuus ottaa huomioon valmisteilla olevan lainsäädäntötoimen vaikutukset tiettyjen yksityisten tilanteeseen voi yksilöidä nämä yksityiset (asia C-390/95 P, Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 11.2.1999, Kok. 1999, s. I-769, 25—30 kohta; edellä 48 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills v. neuvosto, tuomion 57 kohta; edellä 39 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 14.9.1995, 67 kohta ja edellä 46 kohdassa mainittu asia Rica Foods v. komissio, tuomion 41 kohta).

50 Yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ovat tältä osin katsoneet, että MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdasta seuraa, että aikoessaan toteuttaa suojatoimenpiteitä MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan nojalla komission on siltä osin kuin asiaan liittyvät olosuhteet eivät sitä estä, otettava selvää niistä kielteisistä seurauksista, joita sen päätöksellä voi olla kyseisten MMA:iden taloudelle sekä niille yrityksille, joita asia koskee (edellä 49 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 11.2.1999, 25 kohta ja edellä 39 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 14.9.1995, 70 kohta).

51 Koska riidanalainen asetus on annettu soveltaen MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohtaa, komission oli otettava huomioon ne vaikutukset, joita aiotuilla suojatoimenpiteillä voi olla kyseisten MMA:iden talouteen sekä niihin yrityksiin, joita asia koskee.

52 Tämän velvoitteen olemassaolon toteaminen ei kuitenkaan riitä osoittamaan, että niitä yrityksiä, joita MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan nojalla toteutetut suojatoimenpiteet koskevat, olisi pidettävä yrityksinä, joita kyseiset toimenpiteet koskevat erikseen EY 230 artiklan neljännen kohdan tarkoittamalla tavalla (edellä 48 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills v. neuvosto, tuomion 60 kohta). Jotta kyseisten yritysten kanne voidaan ottaa tutkittavaksi, niiden on osoitettava, että suojatoimenpiteet vaikuttavat niihin sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella ne erottuvat kaikista muista (edellä 48 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills v. neuvosto, tuomion 62 kohta).

53 Oikeuskäytännöstä seuraa, että sellaiset yritykset, jotka ovat jo tehneet sopimuksia, joiden suojatoimenpiteiden soveltamisajanjaksoksi suunniteltu täytäntöönpano estyy kokonaan tai osittain näiden toimenpiteiden takia, katsotaan yrityksiksi, joita toimenpiteet koskevat erikseen EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla (edellä 48 kohdassa mainittu asia Piraiki-Patraiki ym. v. komissio, tuomion 28, 31 ja 32 kohta ja edellä 48 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills v. neuvosto, tuomion 61 kohta).

54 Kyseiset kantajat — jotka ovat yrityksiä, joita riidanalainen asetus koskee, koska ne ovat sijoittautuneet MMA:ihin ja koska ne toimivat riidanalaisessa asetuksessa tarkoitetulla alalla — väittävät, että kyseinen asetus on estänyt niitä panemasta eräitä sopimuksia täytäntöön.

55 Asian T-332/00 kantaja on esittänyt 26.3.2002 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pyynnöstä 2.12.1999 päivätyn sopimuksen, joka koskee 12 000 tonnin sokeritoimitusta tammikuun ja joulukuun 2000 välillä. Sopimuksessa täsmennettiin, että toimitus toteutetaan 1 000 tonnin kuukausierissä.

Sopimuksen perusteella olisi siis pitänyt toimittaa 3 000 tonnia sokeria riidanalaisen asetuksen soveltamisajanjaksona.

56 Asian T-332/00 kantaja esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle 10.4.2002 päivätyssä kirjeessä vielä kaksi päiväämätöntä sopimusta, joista yksi koskee 80 tonnin viikoittaista seostoimitusta 1.2.1999 alkaen yhden vuoden ajan ja jota jatketaan automaattisesti vuodella, ja toinen 78—130 tonnin viikottaista seostoimitusta 1.7.2000 alkaen kuuden kuukauden ajan ja jota jatketaan automaattisesti kuudella kuukaudella. Näissä kahdessa sopimuksessa oli siis kyse 3 318 tonnista, joka kantajan oli tarkoitus toimittaa riidanalaisen asetuksen soveltamisajanjaksona.

57 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo edellä esitetyn perusteella, että sokerimäärät, jotka kantajan oli toimitettava edellä 55 ja 56 kohdassa mainittujen sopimusten perusteella sellaisenaan tai seoksina, ylittivät selvästi riidanalaisessa asetuksessa säädetyn 4 848 tonnin yleisen enimmäismäärän, jota oli noudatettava asetuksen soveltamisajanjaksona.

58 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo näin ollen, että asian T-332/00 kantaja on tehnyt sopimuksia, joiden täytäntöönpano on estynyt kokonaan tai osittain riidanalaisen asetuksen takia.

59 Asian T-350/00 kantaja on liittänyt kanteeseensa kaksi sopimusta. Ensimmäinen sopimus, joka on tehty toistaiseksi voimassaolevaksi, on päivätty 1.10.1998, ja se koskee vuosittaisia vähintään 28 500 tonnin sokerieriä, jotka kantaja myy Saksaan sijoittautuneelle yritykselle. Toinen sopimus, joka on tehty vähintään viideksi vuodeksi, on päivätty 18.2.2000, ja se koskee yhteisöön toimitettavia vähintään 24 000 tonnin vuosittaisia sokerieriä.

60 Riidanalaisessa asetuksessa säädetyn 4 848 tonnin kiintiön perusteella on katsottava, että riidanalaisella asetuksella estettiin myös asian T-350/00 kantajaa ainakin osittain panemasta täytäntöön 1.10.1998 ja 18.2.2000 päivättyjä sopimuksia.

61 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo edellä esitetyn perusteella, että riidanalainen asetus koskee kantajia erikseen.

62 Kumoamista koskevat vaatimukset on siis otettava tutkittavaksi.

2. *Aineelliset kysymykset*

63 Kantajat vetoavat kanteidensa tueksi kolmeen yhteiseen kanneperusteeseen. Ensimmäinen kanneperuste koskee MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan rikkomista. Toinen kanneperuste koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista. Kolmas kanneperuste koskee EY:n perustamissopimukseen väitetyksi perustuvan MMA:iden etuoikeutetun aseman loukkaamista.

64 Asian T-332/00 kantaja vetoaa lisäksi kolmeen muuhun kanneperusteeseen, jotka koskevat suojalausekkeista tehdyn sopimuksen rikkomista, harkintavallan väärinkäyttöä ja EY 253 artiklan rikkomista.

65 Asian T-350/00 kantaja esittää puolestaan asetusta N:o 2553/97, johon viitataan riidanalaisessa asetuksessa, koskevan lainvastaisuusväitteen.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan rikkomista

Alustavat huomautukset

66 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että yhteisöjen toimielimillä on laaja harkintavalta MMA-päätöksen 109 artiklan soveltamisen osalta, jossa ne valtuutetaan toteuttamaan tai sallimaan suojatoimenpiteet eräiden edellytysten täyttyessä. Kun on kyse tällaisesta harkintavallasta, yhteisöjen tuomioistuimen on tutkittava ainoastaan, onko tätä harkintavaltaa käytettäessä tehty ilmeistä virhettä, onko harkintavaltaa käytetty väärin tai ovatko yhteisöjen toimielimet selvästi ylittäneet harkintavaltansa rajat (asia C-110/97, Alankomaat v. neuvosto, tuomio 22.11.2001, Kok. 2001, s. I-8763, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

67 MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan mukaan komissio "voi" toteuttaa suojatoimenpiteet, "jos [MMA-]päätöksen soveltamisesta aiheutuu vakavia häiriöitä jollakin yhteisön tai yhden tai useamman jäsenvaltion talouden toiminnan alalla tai jos soveltaminen vaarantaa niiden rahatalouden ulkoisen vakauden" tai "jos ilmenee häiriöitä, jotka saattavat johtaa yhteisön tai siihen kuuluvan alueen jonkin toiminnan alan merkittävään heikentymiseen". Yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä 49 kohdassa mainitussa asiassa Antillean Rice Mills ym. vastaan komissio 11.2.1999 annetussa tuomiossa (47 kohta), että ensimmäisen tapauksen osalta on "selvitettävä syy-yhteyden olemassaolo, koska suojatoimenpiteiden tarkoituksena on oltava kyseessä olevalla alalla ilmenneiden häiriöiden poistaminen tai lieventäminen. Sitä vastoin toisen tapauksen osalta ei edellytetä, että suojatoimenpiteen toteuttamisen oikeuttavat häiriöt johtuisivat MMA-päätöksen soveltamisesta".

68 Komission antama riidanalainen asetus perustuu MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun toiseen tapaukseen. Komissio on toteuttanut suojatoi-

menpiteet, koska "yhteisön erästä toiminta-alaa heikentävät vaikeudet [olivat edelleen] olemassa" (riidanalaisen asetuksen kuudes perustelukappale).

69 Ensimmäinen kanneperuste muodostuu pääasiallisesti kahdesta osasta. Kantajat väittävät ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisessä osassa, että mitään MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja häiriöitä ei ole olemassa. Kantajat väittävät ensimmäisen kanneperusteen toisessa osassa, että yhteisön eräs toiminta-ala ei ole vaarassa heikentyä, ja ne kyseenalaistavat yhteyden yhtäältä sellaisen sokerin ja sellaisten seosten tuonnin, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, ja toisaalta yhteisön markkinatilanteen välillä.

Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen häiriöiden väitettyä puuttumista

— Riidanalainen asetus

70 Komissio on todennut riidanalaisessa asetuksessa MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen erinäisten häiriöiden olemassaolon.

71 Riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä perustelukappaleessa komissio toteaa ensin, että "[MMA:ista] tulevan, erityisesti sellaisenaan EY/MMA-alkuperäkumulaatiota soveltaen tuodun sokerin (CN-koodi 1701) ja CN-koodeihin 1806 10 30 ja 1806 10 90 kuuluvien sokeri- ja kaakaoseosten tuonti lisääntyi voimakkaasti vuodesta 1997 vuoteen 1999". Komissio selittää, että "kyseinen tuonti kasvoi 0 tonnista vuonna 1996 yli 53 000 tonniin vuonna 1999".

72 Seuraavaksi komissio selittää riidanalaisen asetuksen neljännessä perustelukappaleessa seuraavaa:

"Yhteisön sokerimarkkinoilla on viime vuosien aikana ilmennyt vaikeuksia. Kyseiset markkinat ovat ylijäämäiset. Sokerin kulutus on vakaa, ja noin 12,8 miljoonan tonnin vuositasolla. Kiintiön alaisen tuotannon määrä on noin 14,3 miljoonaa tonnia vuodessa. Sokerin yhteisöön tuonnin vuoksi on täten vietävä vastaava määrä yhteisön sokeria, jota ei voida myydä kyseisillä markkinoilla. Tällaisen sokerin vientituki — määrätyin kiintiörajoituksin — maksetaan yhteisön talousarviosta (tällä hetkellä noin 520 euroa/tonni). Tuetun viennin määrää rajoitetaan kuitenkin [WTO-sopimuksilla] siten, että se alennetaan markkinointivuonna 1995/1996 tuetusta 1 555 600 tonnista 1 273 500 tonniin markkinointivuonna 2000/2001."

73 Ottaen huomioon kantajien väitteet on aluksi syytä tutkia komission riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä ja neljännessä perustelukappaleessa esittämien seikkojen täsmällisyys ja arvioida, osoittavatko kyseiset seikat MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen häiriöiden olemassaolon.

— Komission riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä ja neljännessä perustelukappaleessa esittämien seikkojen täsmällisyys

74 Kantajat toteavat ensinnäkin riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä perustelukappaleessa mainitusta tuonnin lisääntymisestä, että sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuotanto MMA:issa on varsin uutta teollisuustoimintaa, joka on kehittynyt sen jälkeen, kun sellaisen sokerin viennistä yhteisöön, johon sovelletaan AKT/MMA-alkuperän kasautumista, tuli käytännöllisesti katsoen mahdotonta 1.12.1997 lukien päätöksen 97/803/EY johdosta. Kantajat selvittävät, että uuden teollisuustoiminnan ("infant industry") aloittamisen jälkeen ensimmäisten vuosien aikana voidaan todeta kasvua tiettyyn

kannattavuusmäärään asti, minkä jälkeen kasvu tasaantuu. Sokerin ja seosten tuonti yhteisöön onkin tasaantunut vuoden 1999 toisen vuosipuoliskon aikana. Niiden mielestä on näin ollen harhaanjohtavaa väittää, että kyseisten tuotteiden tuonti on voimakkaasti lisääntynyt.

75 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tältä osin, että komission sille esitetyn kirjallisen kysymyksen johdosta esittämien Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston (Eurostat) tilastotietojen mukaan MMA:ista peräisin olevaa sokeria tuotiin 2 251,1 tonnia vuonna 1996, mutta niistä peräisin olevia seoksia ei tuotu. Kantajat eivät kiistä, että 2 251,1 tonnia tuotua sokeria oli sellaista sokeria, johon sovellettiin AKT/MMA-alkuperän kasautumista. Kantajat eivät nimittäin kiistä riidanalaisessa asetuksessa olevaa toteamusta, jonka mukaan yhteisöön ei tuotu vuonna 1996 sokeria, johon olisi sovellettu EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä. Kantajat myöntävät lisäksi nimenomaisesti, että sellaisen sokerin tuotanto, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, on teollisuustoimintaa, joka alkoi, kun sellaisen sokerin viennistä, johon sovelletaan AKT/MMA-alkuperän kasautumista, tuli käytännöllisesti katsoen mahdotonta päätöksen 97/803/EY johdosta.

76 Eurostatin tilastotiedoista ilmenee myös, että vuonna 1999 MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonti yhteisöön oli 53 519,9 tonnia, kun taas MMA:ista peräisin olevia seoksia tuotiin 14 020 tonnia.

77 Koska päätöksen 97/803/EY 108 b artiklassa AKT/MMA-alkuperän kasautuminen rajoitetaan vuosittain 3 000 tonniin sokeria, komissio totesi perustellusti riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä perustelukappaleessa, että "[MMA:ista] tulevan, erityisesti sellaisenaan EY/MMA-alkuperäkumulaatiota soveltaen tuodun sokerin (CN-koodi 1701) ja CN-koodeihin 1806 10 30 ja 1806 10 90 kuuluvien sokeri- ja kaakaoseosten tuonti — — kasvoi 0 tonnista vuonna 1996 yli 53 000 tonniin vuonna 1999". Siitä riippumatta, perustuuko kyseinen tuonti uuteen teollisuustoimintaan, kyseessä on katsottava olevan tuonnin voimakas lisääntyminen, kuten komissio on perustellusti todennut (riidanalaisen asetuksen ensimmäinen perustelukappale).

78 Kantajat kiistävät toiseksi riidanalaisen asetuksen neljännessä perustelukappaleessa olevan toteamuksen, jonka mukaan sellaisen sokerin tuonti yhteisöön, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, johtaa vastaavan määrän vientiin yhteisön vientituettua sokeria. Niiden mukaan erinäiset seikat voivat vaikuttaa vientimääriin, kuten esimerkiksi muutokset yhteisön kulutuksessa, huonot sadot yhteisössä ym.

79 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tältä osin ensinnäkin, että kantajat myöntävät, että yhteisön sokerimarkkinat ovat ylijäämäiset. Yhteisön A- ja B-sokerin tuotanto, joka siis koskee sokeria, joka voidaan myydä yhteisön markkinoilla ja jolle myönnetään vientitukea, ylittää yhteisön sokerinkulutuksen. Kantajat korostavat vain, että yhteisön sokerimarkkinoiden ylijäämäisyys on rakenteellista ja että näin on ollut jo vuosikymmeniä (ks. jäljempänä 93 kohta).

80 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on korostanut asiassa C-17/98, Emesa Sugar, 8.2.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-675, 56 kohta), yhteisön pitää WTO-sopimusten mukaan tuoda tietty määrä sokeria yhteisön ulkopuolisista maista.

81 Näin ollen ellei yhteisön sokerintuotanto vähene, kaikki yhteisön markkinoille tuotava ylimääräinen sokeri, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, lisää yhteisön sokerimarkkinoiden ylijäämäisyyttä ja tuetun viennin määrää (ks. edellä 80 kohdassa mainittu asia Emesa Sugar, tuomion 56 kohta).

82 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa näin ollen, että komissio on perustellusti voinut katsoa riidanalaisen asetuksen neljännessä perustelukappaleessa, että "sokerin yhteisöön tuonnin vuoksi on vietävä vastaava määrä yhteisön sokeria, jota ei voida myydä kyseisillä markkinoilla".

83 Kantajat kiistävät vielä riidanalaisen asetuksen neljännessä perustelukappaleessa olevan toteamuksen, jonka mukaan kaikesta ylimääräisestä tuonnista aiheutuu yhteisön talousarviolle lisäkustannuksia "tällä hetkellä noin 520 euroa/tonni".

84 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa komission myöntäneen, että riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana luku 520 euroa/tonni ei ollut enää oikea. Komission mukaan kyseessä olevan luvun olisi pitänyt olla noin 400 euroa/tonni. Tällä virheellä ei kuitenkaan ole vaikutusta riidanalaisen asetuksen lainmukaisuuteen. Komissio halusi korostaa sitä, että tuetun viennin kasvusta aiheutuu välttämättä lisäkustannuksia yhteisön talousarviolle. Vaikka vientituet ovat noin 400 euroa/tonni, tämä taloudellinen rasite on huomattava.

85 Kolmanneksi asian T-332/00 kantaja väittää, että WTO-sopimuksiin liitetyssä Euroopan yhteisöjä koskevassa CXL-luettelossa olevasta alaviitteestä ilmenee, että sellaista vientiä yhteisöstä, joka vastaa määrältään AKT-valtioista ja Intiasta peräisin olevan sokerin etuuskohteluun oikeutettua tuontia, ei oteta huomioon laskettaessa tuetun viennin enimmäismäärää. Kantajan mukaan MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonti olisi katsottava etuuskohteluun oikeutetuksi tuonniksi AKT-valtioista ja Intiasta peräisin olevan tuonnin tavoin. Kantajan mukaan komissio ei siis voi WTO-sopimuksiin perustuvien velvoitteiden perusteella rajoittaa sellaisen sokerin tuontia yhteisöön, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä.

86 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tämä väite on hylättävä. AKT-valtioista ja Intiasta peräisin olevan sokerin tuontia koskevasta sääntelystä poiketen CXL-luettelossa ei nimittäin mainita poikkeuksia MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonnin osalta. Koska sellaisen sokerin yhteisöön tuonnin vuoksi, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, on vietävä vastaava määrä yhteisön sokeria, kyseinen tuonti on otettava huomioon, jotta voidaan tarkastaa,

voidaanko CXL-luettelossa vahvistettuja enimmäismääriä noudattaa. Jotta CXL-luettelossa olevaa alaviitettä voitaisiin muuttaa siten, että se koskisi myös MMA:ista peräisin olevaa sokeria, pitäisi GATT-sopimuksen XXVIII artiklaan perustuvat neuvottelut aloittaa ja yhteisön pitäisi tarjota korvaus sen tekemien myönnytysten ja sitoumusten muuttamisesta.

87 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo edellä esitetyn johdosta, että kantajat eivät ole esittäneet seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että komissio on tehnyt tosiseikkoja tai oikeudellisia seikkoja koskevia virheitä riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä ja neljännessä perustelukappaleessa.

— MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen häiriöiden olemassaolo ja riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä ja neljännessä perustelukappaleessa esitetyt seikat

88 Kantajat väittävät, että tuonnin lisääntyminen yhteisöön sellaisen sokerin ja sellaisten seosten osalta, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuotannon ylijäämäisyys ja WTO-sopimuksiin perustuvat velvoitteet eivät muodosta MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja häiriöitä, jotka voivat oikeuttaa suojatoimenpiteiden toteuttamisen.

89 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa aluksi, että komissio ei ole milloinkaan väittänyt, että sen yksilöimät häiriöt voisivat kukin erikseen oikeuttaa suojatoimenpiteiden toteuttamisen. Riidanalaisesta asetuksesta ilmenee päinvastoin, että komission esittämät häiriöt liittyvät läheisesti toisiinsa. Komission mukaan markkinoiden ylijäämäisen tilanteen seurauksena on se, että ylimääräisten tonnien tuonti johtaa vientitukien kasvuun, joka puolestaan voi olla ristiriidassa WTO-sopimuksissa määrättyjen enimmäismäärien kanssa.

90 Kantajat muistuttavat tuonnin lisääntymisen osalta, että sokeriteollisuus on uutta teollisuustoimintaa MMA:issa. Niiden mukaan sokerin ja seosten tuonti yhteisöön on tasaantunut vuoden 1999 toisen vuosipuoliskon aikana, eikä ole todellista vaaraa, että tuonti lisääntyisi vielä vuoden 1999 jälkeen. Riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä perustelukappaleessa todettua tuonnin lisääntymistä vuodesta 1999 lähtien ei näin ollen ole katsottava niiden mukaan MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi häiriöksi.

91 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että komissio on perustellusti todennut riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä perustelukappaleessa, että "[MMA:ista] tulevan, erityisesti sellaisenaan EY/MMA-alkuperäkumulaatiota soveltaen tuodun sokerin (CN-koodi 1701) ja CN-koodeihin 1806 10 30 ja 1806 10 90 kuuluvien sokeri- ja kaakaoseosten tuonti — — kasvoi 0 tonnista vuonna 1996 yli 53 000 tonniin vuonna 1999" (ks. edellä 75—77 kohta). Se, että tuonnin lisääntyminen sellaisen sokerin ja sellaisten seosten osalta, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, johtuu uudesta teollisuustoiminnasta, joka ei ole vielä täysin kehittynyt, ei ole asian kannalta merkityksellinen seikka sen arvioimiseksi, muodostiko kyseinen tuonti yhdessä yhteisön markkinoiden ylijäämäisyyden ja WTO-sopimusten velvoitteiden kanssa MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun häiriön riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana.

92 Myös väite, jonka mukaan ei ole vaaraa, että sellaisen sokerin ja sellaisten seosten tuonti yhteisöön, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, kasvaisi vuoden 1999 jälkeen, on hylättävä. Tältä osin on muistutettava, että jo vuonna 1997, jolloin tehtiin päätös 97/803/EY (ks. edellä 9 kohta), sokerin tuotantokapasiteetti MMA:issa arvioitiin 100 000—150 000 tonniksi vuodessa (ks. asia T-43/98, Emesa Sugar v. neuvosto, tuomio 6.12.2001, Kok. 2001, s. II-3519, 137 kohta).

93 Tuotannon ylijäämäisyydestä ja WTO-sopimuksiin perustuvista velvoitteista kantajat toteavat, että tuotanto on ollut ylijäämäistä jo noin 30 vuoden ajan ja

että WTO-sopimukset, joissa määrätään sokerin vientitukien enimmäismääristä, on tehty vuonna 1994. Niiden mukaan kyseessä eivät näin ollen ole MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut häiriöt.

94 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että sellaisen sokerin viennin määrää, jota voidaan tukea, on alennettu WTO-sopimuksissa ja erityisesti CXL-luettelossa. Tuetun viennin määrää on alennettu markkinointivuonna 1995/1996 tuetusta 1 555 600 tonnista 1 273 500 tonniin markkinointivuonna 2000/2001.

95 Koska yhteisön sokerimarkkinat ovat ylijäämäiset, ylimääräisen sokerin yhteisöön tuonnin vuoksi on täten vietävä vastaava määrä yhteisön sokeria (ks. edellä 79—82 kohta). Tuonnin lisääntyminen sokerin ja seosten osalta, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, voi näin ollen aiheuttaa ongelmia WTO-sopimuksiin perustuvien velvoitteiden kannalta.

96 Vaikka markkinointivuotta 2000/2001 koskeva enimmäismäärä oli tiedossa jo vuodesta 1994 lähtien ja vaikka yhteisön markkinat ovat olleet ylijäämäiset jo vuosikymmeniä, on kuitenkin todettava, että komissio voi perustellusti katsoa, että sellaisen sokerin ja sellaisten seosten tuonnin voimakas lisääntyminen, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, muodosti MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun häiriön yhteisön markkinoiden ollessa ylijäämäiset, ja että tästä oli kyse sitä suuremmalla syyllä, koska yhteisön tuotantokiintiöitä oli merkittävästi pienennettävä markkinointivuonna 2000/2001 WTO-sopimuksissa määrätyn enimmäismäärän johdosta (ks. jäljempänä 107—110 kohta).

97 Lopuksi asian T-332/00 kantaja selittää, että eurooppalaiset sokerijuurikkaan tuottajat maksavat omarahoitusjärjestelmän avulla A- ja B-sokerin vientiä koskevat vientituet, eli siis viime kädessä tuet maksavat eurooppalaiset kuluttajat.

Kantajan mukaan yhteisössä kuluttajien sokeriin käyttämä määrä (oli sokeri käsitelty elintarvikkeiksi tai ei) on alle 2 prosenttia kuluttajille syntyvistä elintarvikkeiden kokonaiskustannuksista. Seuraavaksi kantaja huomauttaa, että etuuskohteluun oikeutetun sokerin uudelleenvientiä koskevat vientituet kuuluvat Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) talousarvioon. Kantajan mukaan kyseessä on 1 800 000 tonnia sokeria, joka tuodaan tullitta AKT-valtioista, Ranskan merentakaisista departementeista ja tietyistä kolmansista valtioista. Vain A- ja B-sokerin vienti, joka liittyy vastaavan määräiseen etuuskohteluun oikeutettuun tuontiin aiheuttaa kantajan mukaan talousarviota koskevia seurauksia. MMA:ista peräisin oleva tuonti ei vaikuta mitenkään tähän. Maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 15 päivänä huhtikuuta 1999 annetun komission asetuksen (EY) N:o 800/1999 (EYVL L 102, s. 11) 11 artiklan mukaisesti MMA:ista peräisin olevan sellaisen sokerin vientiä varten, joka on käsitelty yhteisön tuotteiksi, ei makseta kantajan mukaan mitään vientitukea. Kantaja viittaa vielä 16.10.2000 tehtyyn ehdotukseen neuvoston asetukseksi sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä (EYVL 2001, C 29 E, s. 315).

98 Asian T-332/00 kantaja laskee, että vaikka vuonna 1999 tuotu 50 000 tonnia sokeria, johon sovellettiin AKT/MMA- ja EY/MMA-alkuperän kasautumista, ja tuetun viennin lisääntyminen vastaavalla määrällä olisivatkin yhteydessä toisiinsa, kyseinen tuonti olisi aiheuttanut 26 miljoonan euron vientitukikustannukset, ja tämä on vain 0,006 prosenttia EMOTR:n talousarviosta (tai 3,5 prosenttia EMOTR:n talousarviosta, joka koskee sokerin etuuskohteluun oikeutettua tuontia). Kantajan mukaan kyseessä ei siis ole tilanne, joka olisi voinut oikeuttaa suojatoimenpiteiden toteuttamisen MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan nojalla.

99 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että riidanalaisessa asetuksessa mainittuja häiriöitä ovat tuonnin voimakas lisääntyminen sellaisen sokerin ja sellaisten seosten osalta, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, yhteisön sokerimarkkinoiden ylijäämäisyys, joka johtaa tuettuun vientiin, ja WTO-sopimuksiin perustuvat velvoitteet (ks. edellä 70—72 kohta).

100 Yhteisön markkinoiden ollessa ylijäämäiset MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonti korvaa yhteisön sokerin, joka yhteisen markkinajärjestelyn tasapainon säilyttämiseksi on vietävä yhteisöstä.

101 Vaikka yhteisön sokeriteollisuus eli siis kuluttajat rahoittavat suurelta osin yhteisön sokerin viennin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että WTO-sopimuksissa rajoitetaan vientitukien määrää siitä riippumatta, kuka vastaa viime kädessä vientitukien kustannuksista, ja että kaikki ylimääräinen tuonti vaikeuttaa jo nyt ylijäämäisten markkinoiden tilannetta.

102 Lopuksi vaikka myönnettäisiin, että yhteisön tuotteisiin lisätty MMA:ista peräisin oleva sokeri ei anna aihetta vientituen maksamiseen silloin, kun nämä tuotteen viedään, on todettava, että käsiteltyjen yhteisön tuotteiden valmistuksessa käytetty MMA:ista peräisin oleva sokeri korvaa yhteisön sokerin, jota näiden tuotteiden valmistuksessa olisi käytetty, jos tuontia ei olisi tapahtunut. Markkinoiden ylijäämäisyyden vuoksi yhteisön sokeri on vietävä ja sen viennille maksetaan vientitukea.

103 Edellä esitetystä seuraa, että mitään ensimmäisen kanneperusteen ensimmäistä osaa koskevaa väitettä ei voida hyväksyä.

Ensimmäisen kanneperusteen toinen osa, joka koskee yhteisön erään toimintaalan heikentymistä tai vaaraa sen heikentymisestä ja yhteyttä sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, tuonnin ja yhteisön markkinatilanteen välillä

104 Komissio selvittää riidanalaisen asetuksen viidennessä perustelukappaleessa seuraavaa:

" — — vaikeudet uhkaavat saattaa sokerin [yhteisen markkinajärjestelyn] huomattavaan epätasapainoon. Yhteisön tuottajien kiintiöitä aiotaan varovaisimpien saatavilla olevien arvioiden perusteella pienentää noin 500 000 tonnia 1 päivänä heinäkuuta 2000 alkavan markkinointivuoden 2000/2001 osalta. Sokerin ja paljon sokeria sisältävien tuotteiden ylimääräinen tuonti MMA:ista edellyttää yhteisön tuottajien kiintiöiden merkittävämpää pienentämistä ja näin ollen tuottajien tulotakuun suurempaa menetystä."

105 Kantajat väittävät, että kyseessä on MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toiminta-alan heikentyminen tai vaara sen heikentymisestä silloin, kun hinnat sokerimarkkinoilla romahtavat tai kun tilanne sokerialalla olennaisesti heikentyy, jota ilmentävät tappiot, irtisanomiset ym. Kantajien mukaan eurooppalainen sokeriteollisuus ei kuitenkaan ole heikentynyt. Sokerin hinta ei niiden mukaan ole laskussa.

106 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että seikat, joihin kantajat vetoavat, osoittavat, että kyseessä on MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erään yhteisön toiminta-alan heikentyminen tai vaara sen heikentymisestä. Kuitenkin myös tilanne, jossa yhteisön tuottajien tuotantokiintiöitä on alennettava, ilmentää myös yhteisön toiminta-alan heikentymistä. Tuotantokiintiöiden alentaminen vaikuttaa nimittäin suoraan yhteisön tuottajien tuloihin.

107 Kantajat katsovat, ettei yhteisön sokerintuotantokiintiöitä ole tarpeellista alentaa 500 000 tonnia WTO-sopimusten takia. Kantajat viittaavat komission 4.10.2000 antamaan lehdistötiedotteeseen ja sokerin uudesta markkinajärjestelystä tehtyyn ehdotukseen, jossa ilmoitettiin 115 000 sokeritonnin alentamisesta. Lisäksi tuotantokiintiöiden 500 000 tonnin tai toissijaisesti 115 000 tonnin alentamisella on

niiden mukaan vähäisempi vaikutus kuin määrän vaihteluilla (jotka ovat joskus suurempia kuin 15 prosenttia), joita kantajien mukaan on jo tapahtunut luonnollisella tavalla sokerijuurikkaan tuotannossa yhteisössä ajanjaksolla vuodesta 1997/1998 vuoteen 1999/2000. Komission ehdottama tuotannon alentaminen 500 000 tonnilla vastaisi noin 3:a prosenttia yhteisön tuotannosta (mikä edellyttäisi viljellyn pinta-alan vähentämistä noin kolmella prosentilla). Ottaen huomioon sen seikan, että todellisuudessa vain 115 000 tonnin alentaminen olisi tarpeen, kantajat väittävät, että tuotantokiintiöiden alentamisesta ei voida katsoa aiheutuvan MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhteisön sokerialan heikentymistä tai vaaraa sen huomattavasta heikentymisestä.

108 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että yhteisön sokerintuotanto ylittää sokerin kulutuksen yhteisössä tämän tuotannon vuosittaisista vaihteluista huolimatta. Lisäksi, kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä 80 kohdassa mainitussa asiassa Emesa Sugar antamassaan tuomiossa (tuomion 56 kohta), "WTO:n piirissä tehtyihin sopimuksiin perustuvan velvoitteen täyttämiseksi, — — yhteisön pitää tuoda tietty määrä sokeria yhteisön ulkopuolisista maista". Tämän lisäksi "AKT-valtioista tuotiin ruokosokeria tämän tuotteen erityisen kysynnän tyydyttämiseksi" (edellä 80 kohdassa mainittu asia Emesa Sugar, tuomion 56 kohta).

109 Kantajat eivät kiistä WTO-sopimuksista johtuvien velvoitteiden ja riidanalaisessa asetuksessa mainittujen yhteisön tuotantokiintiöiden välistä yhteyttä. Kantajat kiistävät kuitenkin riidanalaisessa asetuksessa esitetyn 500 000 tonnin luvun.

110 On muistettava, että sokerialan tuotantokiintiöiden takuunalaisen määrän alentamisesta ja puhdistamoiden hankintojen arvioiduista enimmäistarpeista etuuskohteluun oikeuttavissa tuontijärjestelyissä markkinointivuonna 2000/2001 29 päivänä syyskuuta 2000 annetusta komission asetuksesta (EY) N:o 2073/2000

(EYVL L 246, s. 38) ilmenee, että markkinointivuonna 2000/2001 komissio tosiaankin alensi A- ja B-sokerin tuotantokiintiöitä 478 277 tonnia. Kyseistä alentamista perustellaan sillä, että "markkinointivuotta 2000/2001 koskevista ennusteista käy ilmi, että vientimäärä ylittää kyseiselle markkinointivuodelle [WTO-]sopimuksessa määrätyn enimmäismäärän" (asetuksen N:o 2073/2000 toinen perustelukappale).

111 Komissio selitti kirjallisen käsittelyn aikana laskeneensa tuotantokiintiöiden alentamisen perinteisen viennin (1 471 000 tonnia) perusteella, joista on vähennetty WTO:n sallima vienti (998 200 tonnia, jota tuetaan keskimäärin 500 eurolla/tonni).

112 Ilmoitettu 115 000 tonnin alentaminen, johon kantajat viittaavat, koskee rakenteellista alentamista, joka ei siis rajoitu yhteen tiettyyn markkinointivuoteen, mikä on otettu huomioon komission 16.10.2000 tiedoksi antamassa ehdotuksessa neuvoston uudeksi asetukseksi sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä (EYVL 2001, C 29 E, s. 315). Tämä ehdotettu rakenteellinen mukauttaminen ei kuitenkaan osoita, että noin 500 000 tonnin alentaminen juuri markkinavuonna 2000/2001 ei olisi ollut tarpeen.

113 Joka tapauksessa ei voida katsoa, että komissio on tehnyt riidanalaisessa asetuksessa ilmeisen arviointivirheen, kun se on ottanut huomioon yhteisön sokerialan epätasapainoon joutumisen uhkaa arvioidessaan sen, että tuotantokiintiöiden alentamisesta päätettiin asetuksessa N:o 2073/2000, jonka lainmukaisuutta ei ole kiistetty.

114 Kantajat väittävät seuraavaksi, että sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, tuonti yhteisöön on vähäistä,

kun MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonnin määrää verrataan yhteisön sokerintuotantoon ja tietyistä kolmansista maista tuodun sokerin määrään.

115 Asian T-332/00 kantaja laskee, että sokerin ja seosten, joihin sovelletaan AKT/MMA- ja EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuonti oli vuonna 1999 0,320 prosenttia (CN-koodi 1701) ja 0,102 prosenttia (CN-koodi 1806) yhteisön tuotannosta. Tuonti, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, oli vuonna 1999 kantajan mukaan vähemmän kuin mitä yksi sellainen AKT-valtio kuten Barbados voi tuoda vuosittain yhteisöön. Tämä tuonti ei siis uhkaa sokerin yhteistä markkinajärjestelyä.

116 Tämä väite ei voi menestyä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa tältä osin, että komissio on voinut perustellusti katsoa, että sellaisen sokerin ja sellaisten seosten tuonnin erittäin voimakas lisääntyminen, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, muodosti MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun häiriön siinä erityistilanteessa, jossa yhteisöjen markkinat olivat ylijäämäiset ja jossa WTO-sopimuksista johtui velvoitteita.

117 Ottaen huomioon WTO-sopimuksista johtuvat velvoitteet, joilla rajoitetaan vientitukia, on perusteltua katsoa, että "sokerin ja paljon sokeria sisältävien tuotteiden ylimääräinen tuonti MMA:ista edellyttää yhteisön tuottajien kiintiöiden merkittävämpää pienentämistä ja näin ollen tuottajien tulotakuun suurempaa menetystä" (riidanalaisen asetuksen viides perustelukappale). Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa, että sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuonti vastasi riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana noin 10:tä prosenttia riidanalaisessa asetuksessa ilmoitetusta yhteisön tuotantokiintiöiden alentamisesta ja että sokerin tuotantokapasiteetti MMA:issa oli 100 000—150 000 tonnia vuodessa (ks. edellä 92 kohta).

118 Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että yhteisön tuotannon alentaminen MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonnin lisääntymisen vuoksi aiheuttaisi "häiriöitä sokerin yhteisessä markkinajärjestelyssä, — — ja — — olisi — — yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden vastaista" (edellä 80 kohdassa mainittu asia Emesa Sugar, tuomion 56 kohta).

119 Näissä olosuhteissa komissio on voinut perustellusti katsoa riidanalaisen asetuksen viidennessä perustelukappaleessa, että MMA:ista peräisin olevan sokerin lisääntyvä tuonti uhkasi saattaa sokerin yhteisen markkinajärjestelyn huomattavaan epätasapainoon.

120 Asian T-332/00 kantaja väittää kuitenkin, että WTO-sopimuksissa määrättyjä taloudellisia ja tuotteiden määrää koskevia enimmäismääriä sovelletaan markkinointivuodesta 2000/2001 lähtien. Kyseisen kantajan mukaan WTO-sopimuksissa sokerialan markkinointivuosi kattoi tuotteita koskevien enimmäismäärien osalta ajanjakson 1.10.2000—30.9.2001 ja taloudellisten enimmäismäärien osalta ajanjakson 1.7.2000—30.6.2001. Näin ollen yhteisöllä oli kantajan mukaan kyseisten enimmäismäärien suhteen 1.7.2000 tai 1.10.2000 asti riittävästi liikkumavaraa WTO-sopimuksissa määrättyihin rajoituksiin nähden. Kantajan mukaan yhteisö vie vähemmän vientituettua sokeria kuin mitä WTO-sopimuksissa sallitaan.

121 Tämä väite, jolla pyritään osoittamaan, että ennen 1.7.2000 tai 1.10.2000 yhteisö olisi voinut hyväksyä sellaisen sokerin tuonnin lisääntymisen, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, lisäämällä vientituetun sokerin vientiä WTO-sopimuksen sallimissa rajoissa, ei ole merkityksellinen nyt käsiteltävänä olevien asioiden yhteydessä, joissa on kyse sellaisen asetuksen lainmukaisuudesta, jolla pyritään rajoittamaan 1.10.2000 alkaen sellaisen sokerin tuontia, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista.

122 Asian T-332/00 kantaja laskee vielä, että riidanalaisen asetuksen viidennessä perustelukappaleessa ilmoitettu tuotannon vuosittainen vähentäminen 500 000 tonnilla luo maailmanmarkkinoiden tämänhetkisellä hintatasolla ja vientitukien

tonnikohtaisella tasolla noin 450 000 tonnin vientikapasiteetin, mikä riittää hyvin mahdollistamaan MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonnin.

123 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että sen kapasiteetin, johon kantaja viittaa, on mahdollistettava, että yhteisö voi pitää puolensa maailmanmarkkinahintojen epäsuotuisaa kehitystä vastaan ja noudattaa WTO-sopimuksista johtuvia velvoitteita. Lisäksi yhteisön tuotantokiintiöiden alentaminen sokerin tuonnin mahdollistamiseksi olisi yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden vastaista (edellä 80 kohdassa mainittu asia Emesa Sugar, tuomion 56 kohta).

124 Asianomainen kantaja ei joka tapauksessa ole osoittanut, että komissio on arvioinut ilmeisen virheellisellä tavalla niitä seikkoja, jotka sillä oli tiedossaan riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana, jolloin se katsoi, että yhteisön sokerimarkkinoiden tilanne, jonka vuoksi tuotantokiintiöiden huomattava alentaminen oli jo tarpeen, oli vaarassa heikentyä entisestään sellaisen sokerin ja sellaisten seosten tuonnin huomattavan lisääntymisen vuoksi, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä.

125 Asian T-350/00 kantaja väittää vielä, että 110 000 tonnin tuontierä MMA:ista peräisin olevaa sokeria oli jo otettu huomioon silloin, kun tuotantokiintiöitä päätettiin alentaa noin 500 000 tonnilla. Asian T-332/00 kantaja ilmoittaa, että markkinointivuotta 1999/2000 koskevassa EU:n sokerialan taseessa ("EU sugar balance sheet") komissio huomioi 110 000 tonnin tuonnin MMA:ista peräisin olevaa sokeria ja markkinointivuotta 2000/2001 koskevassa taseessa 30 000 tonnin tuonnin. Kantajien mukaan riidanalaisen asetuksen viidennessä perustelukappaleessa komissio esittää harhaanjohtavasti, että sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, tuonti "edellyttää yhteisön tuottajien kiintiöiden merkittävämpää pienentämistä" jo ilmoitetun 500 000 tonnin pienentämisen lisäksi.

126 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kuitenkin aluksi, että markkinointivuoden 1999/2000 suunnitelmaan tehdyllä viittauksella ei ole merkitystä nyt käsiteltävänä olevissa asioissa, koska riidanalaisessa asetuksessa otetaan huomioon vain markkinointivuoden 2000/2001 alennetut tuotantokiintiöt. Siltä osin kuin on kyse markkinointivuotta 2000/2001 koskevasta suunnitelmasta, se koskee sokerintuontia 30 000 tonniin asti muista kolmansista maista kuin AKT-valtioista, Intiasta, niistä maista, jotka ovat oikeutettuja suosituimmuuskohtelulausekkeeseen, Kanarian saarilta, Madeiralta ja Azoreilta. Ei ole osoitettu, että nämä 30 000 tonnia koskevat MMA:ista peräisin olevan sokerin tuontia. Vaikka myönnettäisiin, että kyseessä on tällainen tuonti, on todettava, että komissio on ottanut suunnitelmassaan huomioon MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonnin, joka on määrältään suurempi kuin mitä riidanalaisessa asetuksessa sallitaan, mutta se on myös harkinnut A- ja B-sokerin tuotantokiintiöiden suurempaa alentamista kuin mitä loppujen lopuksi päätettiin. Markkinointivuotta 2000/2001 koskevassa suunnitelmassa otetaan nimittäin huomioon A- ja B-sokerin tuotannon alentaminen noin 600 000 tonnilla markkinointivuoden 1999/2000 määristä (alentaminen 12 952 000 tonnista 12 321 000 tonniin). Näin ollen mistään markkinointivuoden 2000/2001 suunnitelmassa olevasta seikasta ei ilmene, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen riidanalaisen asetuksen viidennessä perustelukappaleessa olevien toteamusten osalta.

127 Kantajat korostavat lisäksi, että A- ja B-sokerin tuotantokiintiöiden alentaminen ei välttämättä johda siihen, että maanviljelijät menettävät tuloja. Maanviljelijät voivat nimittäin päättää ryhtyä viljelemään muita tuotteita.

128 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kuitenkin, että siitä kysymyksestä riippumatta, voiko muu viljely olla yhtä kannattavaa kuin sokerin viljely, tarve vähentää A- ja B-sokerin tuotantoa huomattavasti osoittaa sellaisenaan, että yksi yhteisön toiminta-ala on heikentynyt tai on ainakin vaarassa heikentyä MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

129 Asian T-332/00 kantaja huomauttaa vielä, että käsitellyissä tuotteissa olevaa etuuskohtelun piiriin kuulumatonta sokeria tuodaan 520 000 tonnia vuodessa. Vaikka näissä käsitellyissä tuotteissa olevasta sokerin osuudesta on maksettava

tullit, kantajan mukaan on kuitenkin niin, että kyseinen tuonti vaikuttaa yhteisön sokerin kysyntään yhteisössä. Kantajan mukaan tätä tuontia vastaan ei ole ryhdytty mihinkään toimenpiteisiin EY 134 artiklan nojalla.

130 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että se seikka, että käsitellyissä tuotteissa olevasta sokerin osuudesta on maksettava tullit, johtaa väistämättä kyseisestä tuonnista mahdollisesti aiheutuvien tasapainoa heikentävien vaikutusten erilaiseen arviointiin suhteessa sellaisen sokerin tuontiin, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä ja joka MMA-päätöksen 101 artiklan 1 kohdan nojalla on vapautettu tulleista. Joka tapauksessa se, että komissio ei mahdollisesti ryhdy toimenpiteisiin kolmansista maista tapahtuvan tuonnin johdosta, ei vaikuta riidanalaisen asetuksen lainmukaisuuteen.

131 Asian T-332/00 kantaja korostaa, että komission olisi väitettyjen MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen häiriöiden vaikutusten arviointia varten pitänyt huomioida myös varastojen koot vuoden alussa ja lopussa ("opening" ja "closing stocks") ja käsiteltyjen tuotteiden muodossa tapahtuvan viennin määrä. Tältä osin kantaja viittaa uudestaan EU:n sokerialan taseeseen.

132 Tämä väite on hylättävä, koska se ei ole täsmällinen. Kantaja ei nimittäin selitä, miksi edellisessä kohdassa mainittujen seikkojen väitetty huomioimatta jättäminen osoittaa, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että edellä 71 ja 72 kohdassa mainitut häiriöt uhkasivat saattaa sokerin yhteisen markkinajärjestelyn huomattavaan epätasapainoon.

133 Asian T-332/00 kantaja ja Alankomaiden hallitus huomauttavat vielä, että Espanjassa ilmenneen puutteen vuoksi komissio päätti heinäkuussa 1999 vapauttaa espanjalaisten yritysten hallussa olleen 66 000 tonnin varaston (Espanjaan

sijoittautuneiden sokeriyritysten pitämien vähimmäisvarastojen vapauttamisesta ja niiden pitämien siirtovarastojen osittaisesta vapauttamisesta Espanjan eteläosan hankintoja varten 1 päivän heinäkuuta ja 30 päivän marraskuuta 1999 välisenä aikana 7 päivänä heinäkuuta 1999 tehty komission päätös 1999/444/EY, EYVL L 174, s. 25). Ne lisäävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut asiassa T-82/96, ARAP ym. vastaan komissio, 17.6.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. II-1889), jossa vaadittiin kumoamaan 11.1.1996 tehty komission päätös olla vastustamatta DAI:lle myönnettyä valtiontukea N11/95, että tuetun sokerin tuotannon lisäämisellä Portugalissa 70 000 tonnilla ei ole huomattavia vaikutuksia yhteismarkkinoihin. Näin ollen sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, vähennetty tuonti ei niiden mukaan myöskään aiheuta häiriötä markkinoilla.

134 Asian T-332/00 kantaja viittasi suullisessa käsittelyssä lisäksi poikkeuksellisten kaupan toimenpiteiden käyttöönotosta Euroopan unionin vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville mailleja ja alueille sekä asetuksen (EY) N:o 2820/98 muuttamisesta ja asetusten (EY) N:o 1763/1999 ja (EY) N:o 6/2000 kumoamisesta 18 päivänä syyskuuta 2000 annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 2007/2000 (EYVL L 240, s. 1). Kantaja toteaa, että tämän asetuksen perusteella entisen Jugoslavian maista peräisin olevan sokerin tuonti on kasvanut räjähdysmäisesti. Kantaja selittää, että tämä tuonti oli 0 tonnia vuonna 2000, mutta että 23.10.2001 päivätyssä kertomuksessa sen määräksi arvioitiin 120 000 tonnia vuonna 2001. Kantajan mukaan on vaikea käsittää, että MMA:ista peräisin olevat vähäiset sokerimäärät muodostavat uhan sokerin yhteiselle markkinajärjestelylle, jos entisen Jugoslavian maista peräisin oleva merkittävämpi tuonti ei muodosta tämänkaltaista uhkaa.

135 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kuitenkin, että nämä seikat eivät ole luonteeltaan sellaisia, että ne osoittaisivat, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen todetessaan riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana eli syyskuussa 2000, että sellaisia häiriöitä on ilmaantunut, jotka uhkaavat saattaa sokerin yhteisen markkinajärjestelyn huomattavaan epätasapainoon. Minkään perusteella ei voida päätellä, että yhteisön sokerimarkkinoilla silloin, kun komissio teki edellä 133 kohdassa mainitut päätökset, vallinnut tilanne olisi verrattavissa siihen, joka vallitsi markkinoilla riidanalaisen asetuksen antamis-

ajankohtana. Asetuksen N:o 2007/2000 osalta, joka annettiin samana ajankohtana kuin riidanalainen asetus ja jossa säädetään muun muassa entisen Jugoslavian maista peräisin oleville maataloustuotteille paremmat edellytykset päästä yhteisön markkinoille, on todettava, että kantaja itse myöntää, että vuonna 2000 tämä asetus ei johtanut sokerin tuontiin. Se seikka, että 120 000 tonnia sokeria tuotiin yhteisöön vuonna 2001 asetuksen N:o 2007/2000 nojalla, ei osoita, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen silloin, kun se antoi riidanalaisen asetuksen. Tämän vuoksi on korostettava, että yhteisön toimen lainmukaisuutta on arvioitava niiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen mukaan, jotka olivat olemassa toimen tekemisen ajankohtana (asia T-296/97, Alitalia v. komissio, tuomio 12.12.2000, Kok. 2000, s. II-3871, 86 kohta).

136 Asian T-350/00 kantaja huomauttaa, että yhteisön toimittajat myyvät C-sokeria MMA:iden sokeria jalostaville yrityksille korkeaan hintaan. Kantajien mukaan tämä hinta on paljon korkeampi kuin sokerin maailmanmarkkinahinta. Näin ollen myös yhteisön tuottajiin sovelletaan niiden mukaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntöä. Kyseiset tuottajat eivät ole vaarassa menettää tuloja sellaisen sokerin tuonnin vuoksi, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista.

137 Tämä väite on hylättävä, koska se ei ole täsmällinen. Kantajat eivät ole toimittaneet mitään tietoja hinnoista, joita yhteisön tuottajat noudattavat C-sokerin osalta. Lisäksi vaikka C-sokerista pyydetty hinta olisi korkeampi kuin sokerin maailmanmarkkinahinta, tämä ei välttämättä merkitse sitä, että kyseessä on yhteisön tuottajille kannattava hinta.

138 Lopuksi kantajat väittävät, että katsoessaan, että sellaisen sokerin tuonnista, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, aiheutuu häiriöitä, komissio myönsi, että suojatoimenpiteet kuuluvat siihen ensimmäiseen tapaukseen, jonka yhteisöjen tuomioistuin on maininnut edellä 49 kohdassa mainitussa asiassa Antillean Rice Mills ym. vastaan komissio 11.2.1999 antamansa tuomion 47 kohdassa (ks. myös yhdistetyt asiat T-32/98 ja T-41/98, Nederlandse Antillen v. komissio, tuomio 10.2.2000, Kok. 2000, s. II-201). Näissä olosuhteissa komission olisi kantajien mukaan pitänyt osoittaa, että MMA-tuotteiden tuonnin

ja yhteisön sokerimarkkinoiden häiriöiden välillä on olemassa syy-yhteys, mitä se ei kuitenkaan tehnyt.

139 Tämä väite on hylättävä. Riidanalaisesta asetuksesta käy selvästi ilmi, että se perustuu MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa mainittuun toiseen tapaukseen. Komissio toteutti nimittäin suojatoimenpiteet, kun "yhteisön erästä toiminta-alaa heikentävät vaikeudet [olivat] — — edelleen olemassa" (riidanalaisen asetuksen kuudes perustelukappale). Lisäksi vaikka sokerin ja seosten tuonnin kasvu johtuisi MMA-päätöksen soveltamisesta, tämä seikka ei mitenkään edellytä, että komission olisi pitänyt perustaa riidanalainen päätös MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa olevaan ensimmäiseen tapaukseen. MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa ilmoitettujen kahden erillisen esimerkkitapauksen ominaispiirteet voivat yhdistyä yhdessä tosiasiallisessa tilanteessa (edellä 66 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. neuvosto, julkisasiamies Léger'n ratkaisuehdotus, Kok. 2001, s. I-8768 ja edellä 48 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills v. neuvosto, julkisasiamies Léger'n ratkaisuehdotus, Kok. 2001, s. I-8951, 85 kohta).

140 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että ensimmäisen kanneperusteen toista osaa ei myöskään voida hyväksyä.

141 Tästä seuraa, että ensimmäinen kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

Toinen kanneperuste, joka koskee MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdan rikkomista

142 Tämän kanneperusteen yhteydessä kantajat väittävät, että antaessaan riidanalaisen päätöksen komissio loukkasi MMA-päätöksen 109 artiklan

2 kohdassa ilmaistua suhteellisuusperiaatetta. Tässä säännöksessä säädetään seuraavaa:

"on valittava ensisijaisesti toimenpiteitä, joista on mahdollisimman vähän häiriötä assosiaation ja yhteisön toiminnalle. Nämä toimenpiteet on rajoitettava niihin, jotka ovat täysin välttämättömiä ilmenneiden häiriöiden poistamiseksi."

143 Aluksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että suhteellisuusperiaatteen mukaan suojatoimenpiteiden lainmukaisuuden edellytyksenä on, että niissä käyttöön otetuilla keinoilla voidaan toteuttaa kyseisellä asetuksella lainmukaisesti tavoiteltu päämäärä ja että ne eivät ylitä sitä, mikä on tarpeellista päämäärän saavuttamiseksi, ottaen huomioon, että silloin, kun on mahdollista valita usean tarkoituksenmukaisen toimenpiteen välillä, on valittava vähiten rajoittava (edellä 49 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 11.2.1999, 51 ja 52 kohta; asia T-162/94, NMB France ym. v. komissio, tuomio 5.6.1996, Kok. 1996, s. II-427, 69 kohta ja asia T-87/98, International Potash Company v. neuvosto, tuomio 29.9.2000, Kok. 2000, s. II-3179, 39 kohta).

144 Ensin asian T-332/00 kantaja väittää, että silloin, kun neuvosto vuonna 1991 teki päätöksen 91/482/ETY, se tiesi, että MMA:ista peräisin olevien maataloustuotteiden tuonnista yhteisöön voi aiheutua yhteisen maatalouspolitiikan talousarviosta maksettavia ylimääräisiä kustannuksia. Tuonnin lisääntyminen on kantajan mukaan suoraan seurausta MMA-päätöksestä. Kun maataloustuotteiden pääsy yhteisön markkinoille sallitaan siten, että niihin voidaan soveltaa siellä voimassa olevaa korkeaa hintatasoa, tarjonta välttämättäkin kasvaa. Näissä olosuhteissa yhteisön edun, joka oikeuttaa MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan soveltamisen, olisi oltava erityisen tärkeä, mistä ei kuitenkaan ole kyse kantajan mukaan nyt käsiteltävänä olevassa asiassa.

145 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että edellä 74—103 kohdassa tehdystä arvioinnista ilmenee, että komissio on voinut perustellusti katsoa, että sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, tuonnin voimakas lisääntyminen muodosti MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun häiriön siinä yhteisön sokerimarkkinoiden erityistilanteessa, jossa markkinat olivat ylijäämäiset ja jossa WTO-sopimuksista johtui velvoitteita. Lisäksi edellä 104—140 kohdassa tehdystä arvioinnista ilmenee, että komissio on voinut perustellusti katsoa, että tämä häiriö uhkasi saattaa sokerin yhteisen markkinajärjestelyn huomattavaan epätasapainoon.

146 Näin ollen komissio voi toteuttaa MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan nojalla suojatoimenpiteet sellaisen sokerin tai sellaisten seosten tuontia vastaan, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä.

147 Nyt käsiteltävänä oleva kantajan väite ei koske toteutetun toimenpiteen oikeasuhteisuutta. Se seikka, että tuonnin kasvu oli ennakoitavissa jo vuonna 1991, ei ole merkityksellinen arvioitaessa sitä, olivatko syyskuussa 2000 toteutetut toimenpiteet tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhteisia MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen "ilmenneiden häiriöiden poistamiseksi".

148 Toiseksi kantajat väittävät, että suojatoimenpiteiden on oltava väliaikaisia. Kantajien mukaan komissio rikkoi MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohtaa, koska se antoi peräkkäin asetuksen N:o 2423/1999, asetuksen N:o 465/2000 ja riidanalaisen asetuksen.

149 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa yhtäältä, että yhteisön toimielimillä on MMA-päätöksen 109 artiklan soveltamista varten laaja harkintavalta, joka perustuu siihen, että niille on EY 182—EY 188 artiklassa annettuja poliittisluonteisia tehtäviä (asia C-301/97, Alankomaat v. neuvosto, tuomio 22.11.2001, Kok. 2001, s. I-8853, 144 kohta).

150 Toisaalta silloin kun on kyse tällaisesta toimivallasta, yhteisöjen tuomioistuinten on tutkittava ainoastaan, onko tätä toimivaltaa käytettäessä tehty ilmeistä virhettä, onko harkintavaltaa käytetty väärin tai ovatko yhteisöjen toimielimet selvästi ylittäneet harkintavaltansa rajat (edellä 149 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. neuvosto, tuomion 145 kohta).

151 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kantajat eivät ole osoittaneet, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen käyttäessään harkintavaltaansa toteuttaessaan riidanalaisella asetuksella kolmannen suojatoimenpiteen sellaisen sokerin ja sellaisten seosten tuontia vastaan, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista.

152 Edellä 74—140 kohdassa tehdystä arvioinnista ilmenee, että komissio on voinut perustellusti katsoa, että häiriöt, joihin kuuluu vaara yhteisön toiminta-alan heikentymisestä, olivat olemassa riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana.

153 Riidanalaisella asetuksella, jota sovellettiin 1.10.2000 ja 28.2.2001 välisenä aikana, rajoitettiin joka tapauksessa vain poikkeuksellisesti, osittain ja väliaikaisesti sellaisen sokerin tai sellaisten seosten tuontia yhteisöön tullitta, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä. Tällä asetuksella, jolla rajoitettiin MMA:ista peräisin olevan sokerin vapaata pääsyä yhteisön markkinoille näiden markkinoiden tilanteeseen yhteensopivissa rajoissa, säilyttäen kuitenkin tämän tuotteen etuuskohtelu MMA-päätöksen tavoitteiden kanssa yhteensopivalla tavalla (ks. jäljempänä 178—191 kohta), voitiin toteuttaa komission asettama tavoite, eikä sillä ylitetty sitä, mikä oli tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti edellä 149 kohdassa mainittu asia, Alankomaat v. neuvosto, tuomion 148 kohta).

154 Kolmanneksi kantajat korostavat, että asetuksessa N:o 2423/1999 asetettiin vähimmäishinta sellaisen sokerin tuonnille, johon sovelletaan EY/MMA-

alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä. Tämän asetuksen kahdeksannen perustelukappaleen mukaan vähimmäishinnan asettamisella olisi saavutettu tavoite, joka oli sokerin tuonnin epävakautta aiheuttavien vaikutusten välttäminen. Kantajien mukaan komissio ei kuitenkaan selitä riidanalaisessa asetuksessa, miksi vähimmäishinnan asettamista ei enää pidetty asianmukaisena keinona saavuttaa asetettu tavoite.

155 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että vaikka yhteisöjen tuomioistuimet valvovat MMA:iden oikeuksien kunnioittamista, ne eivät voi omalla arvioinnillaan korvata komission arviointia, joka koskee yhteisön sokerimarkkinoiden häiriöiden estämiseksi soveliaimman toimenpiteen valitsemista, koska kyseisen toimenpiteen ei ole osoitettu olleen ilmeisen soveltumaton asetetun tavoitteen saavuttamiseksi, sillä muuten yhteisöjen tuomioistuimet rajoittaisivat komission laajaa harkintavaltaa (ks. vastaavasti asia C-280/93, Saksa v. neuvosto, tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-4973, Kok. Ep. XVI, s. I-173, 94 kohta; asia C-189/01, Jippes ym., tuomio 12.7.2001, Kok. 2001, s. I-5689, 83 kohta ja edellä 149 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. neuvosto, tuomion 135 kohta).

156 Kantajat eivät ole osoittaneet, että rajoittaessaan sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuonnin yhteisöön 4 848 tonniin riidanalaisen asetuksen soveltamisen ajaksi, komissio olisi toteuttanut ilmeisen soveltumattomia toimenpiteitä tai että se olisi arvioinut ilmeisen virheellisesti seikkoja, jotka sillä oli tiedossaan riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana (ks. vastaavasti edellä 149 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. neuvosto, tuomion 136 kohta).

157 Joka tapauksessa sellaisen sokerin tuonti, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, ei ole vähentynyt asetuksen N:o 2423/1999 vaikutuksesta, minkä perusteella voidaan kyseenalaistaa tässä asetuksessa säädetyn sen toimenpiteen tehokkuus, jolla kyseisen tuotteen tuonnille asetettiin vähimmäishinta (yhdistetyt asiat T-94/00, T-110/00 ja T-159/00, Rica Foods ym. v. komissio, tuomio 14.11.2002, Kok. 2002, s. II-4683, 172 kohta).

158 Näin ollen komissio saattoi yhteisen maatalouspolitiikan ja MMA:iden yhteisöön assosioinnin tavoitteita yhteensovittaessaan kohtuullisesti katsoa, että asetettu tavoite voidaan toteuttaa sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, tuonnin väliaikaisella rajoittamisella ja että tällä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti edellä 149 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. neuvosto, tuomion 137 kohta).

159 Neljänneksi kantajat väittävät, että sokerille, jota voidaan tuoda soveltaen EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, asetettu enimmäismäärä eli 4 848 tonnia sokeria viiden kuukauden ajan, loukkaa suhteellisuusperiaatetta.

160 Komissio on kantajien mukaan ensinnäkin rikkonut MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohtaa jättämällä huomiotta vuoden 1999 tuonnin sokerin tai seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuontikiintiöistä tekemissään laskuissa. Kantajat selittävät tältä osin, että päätöksellä 97/803/EY sellaisen sokerin tuonti yhteisöön, johon sovelletaan AKT/MMA-alkuperän kasautumista, oli tehty käytännössä mahdottomaksi 1.12.1997 alkaen. Komissiolla ei kantajien mukaan ollut oikeutta jättää huomiotta vuoden 1999 tuontia sillä perusteella, että se kasvoi räjähdysmäisesti, koska se vastasi MMA:ihin sijoittautuneiden tuottajien normaalia sokerin tuotantoa. Koska vuosia 1997 ja 1998 koskevat luvut koskevat uutta teollisuustoimintaa, ne eivät kantajien mukaan ole kuvaavia.

161 Asianosaisten mukaan on selvää, että komissio laski 4 848 tonnin kiintiön MMA:ista vuonna 1997 tuodun sokerin määrän perusteella. Seosten tuontia varten viitteenä käytettiin vuoden 1998 tuontia. Kyseessä ovat samat vuodet, joita asetuksessa N:o 465/2000 käytettiin viitevuosina kiintiön laskemista varten.

162 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti totesi yhdistetyissä asioissa T-94/00 R ja T-110/00 R, Rica Foods ja Free Trade Foods vastaan komissio, 12.7.2000 antamassaan määräyksessä (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ja asiassa T-159/00 R, Suproco vastaan komissio, 8.8.2000 antamassaan määräyksessä (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), että asetuksessa N:o 465/2000 komissio käytti perustana vuonna 1997 yhteisöön tuodun sokerin, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, kokonaistuontia, joka oli 4 465 tonnia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti korosti kuitenkin, ettei ollut olemassa tilastotietoja, joissa eroteltaisiin toisistaan sokeri, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, ja sokeri, johon sovelletaan AKT/MMA-alkuperän kasautumista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti määräsi näin ollen välitoimia vuonna 1997 MMA:ista peräisin olevan sokerin (johon sovellettiin EY/MMA- tai AKT/MMA-alkuperän kasautumista) kokonaistuonnin perusteella, joka oli 10 372,2 tonnia. Riidanalaisessa asetuksessa tätä lukua on käytetty perustana tuontikiintiön laskemisessa "tarpeettomien menettelyjen välttämiseksi ja yksinomaan kyseisten suojatoimenpiteiden hyväksymiseksi" (riidanalaisen asetuksen kahdeksas perustelukappale).

163 Asianosaisten mukaan on myös selvää, että sokeria, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuotiin enemmän vuonna 1997 kuin vuosina 1996 ja 1998. MMA:ista peräisin olevaa sokeria tuotiin kuitenkin vuonna 1999 huomattavasti enemmän kuin vuonna 1997.

164 Sen osalta, että vuotta 1999 ei pidetty viitevuotena, komissio selittää riidanalaisen asetuksen kahdeksannessa perustelukappaleessa, että kyseessä on vuosi, jolloin "tuonti lisääntyi voimakkaasti".

165 On todettava, että Eurostatin tilastotiedoista, jotka komissio esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisen kysymyksen jälkeen, ilmenee, että kun MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonti oli vuonna 1998 4 250,9 tonnia, se oli vuonna 1999 53 519,9 tonnia. MMA:ista peräisin olevien seosten tuonti taas kasvoi vuoden 1998 1 260,9 tonnista 14 020 tonniin vuonna 1999.

166 Koska päätöksen 97/803/EY 108 b artiklassa rajoitetaan AKT/MMA-alkuperän kasautuminen vuosittain 3 000 tonniin sokeria, komissio on aivan oikein todennut, että vuonna 1999 sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, tuonti yhteisöön kasvoi räjähdysmäisesti.

167 Lisäksi komissio on voinut perustellusti katsoa, että tuonnin räjähdysmäinen kasvu uhkasi aiheuttaa yhteisön sokerialan heikentymisen siinä erityisessä tilanteessa, jossa yhteisön markkinat olivat ylijäämäiset ja jossa WTO-sopimuksista johtui velvoitteita. Jos komissiolla olisi tuontikiintiön vahvistamista varten velvollisuus ottaa huomioon tuonnin määrä, joka voi aiheuttaa kyseisen alan heikentymisen, kyseessä oleva suojatoimenpide olisi vaarassa jäädä vaille tehokasta vaikutusta.

168 Tästä seuraa, että komissio saattoi riidanalaisessa asetuksessa perustellusti päättää olla pitämättä vuotta 1999 viitevuotena tuontikiintiön laskemista varten.

169 Toiseksi asian T-332/00 kantaja huomauttaa, että vaikka komissio saattoi olla pitämättä vuotta 1999 viitevuotena, on kuitenkin todettava, että komission suorittama laskutoimitus on virheellinen. Kantaja laskee asetuksessa N:o 465/2000 ja edellä 162 kohdassa mainituissa asioissa Rica Foods ja Free Trade Foods vastaan komissio ja Suproco vastaan komissio annetuissa määräyksissä hyväksyttyjen määrien perusteella, että riidanalaisessa asetuksessa vahvistetun määrän olisi pitänyt olla 4 991 tonnia.

170 Tämä väite on hylättävä, koska sillä ei mitenkään osoiteta komission tehneen ilmeistä arviointivirhettä rajoittaessaan riidanalaisen asetuksen 1 artiklassa sokerin, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, sellaisenaan tai seoksina tapahtuvan tuonnin 4 848 tonniin.

171 Kolmanneksi kantajat väittävät, että viideksi kuukaudeksi vahvistettu 4 848 tonnin tuontikiintiö on liian alhainen, jotta edes yhden sokerinkäsittelytehtaan toiminta olisi kannattavaa suojatoimenpiteen soveltamisen ajan. Vaikka sokerin, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuonnin rajoittaminen olisi ollut tarpeellista, kantajat väittävät, että komission olisi pitänyt ottaa riidanalaisessa asetuksessa huomioon MMA:issa olevien sokerialan yritysten edut ja vahvistaa kiintiö tasolle, joka olisi mahdollistanut näiden yritysten pysymisen markkinoilla.

172 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa ensin, että silloin kun komissio suunnittelee suojatoimenpiteen antamista MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan nojalla, sillä on velvollisuus, siltä osin kuin asiaan liittyvät olosuhteet eivät sitä estä, ottaa selvää niistä kielteisistä seurauksista, joita sen päätöksellä voi olla niille yrityksille, joita asia koskee (edellä 49 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 11.2.1999, 25 kohta ja edellä 39 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 14.9.1995, 70 kohta).

173 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on todettava, että komissio otti huomioon MMA:iden sokerintuottajien edut, koska se ei keskeyttänyt kokonaan sellaisen sokerin tuontia, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä. Komissio vahvisti päinvastoin riidanalaisen asetuksen 1 artiklassa 4 848 tonnin kiintiön vuosien 1996 ja 1998 välisellä ajanjaksolla esiintyneiden sokerin ja seosten tuonnin suurimpien määrien perusteella.

174 Edellä esitetyn perusteella ja ottaen huomioon sen seikan, että yhteisöjen tuomioistuinten harjoittaman valvonnan rajoittaminen on erityisen tärkeää silloin, kun kyseessä on komission valinta erilaisten etujen välillä — nyt käsiteltävänä olevassa asiassa yhtäältä sokerin yhteisen markkinajärjestelyn suojaamisen ja toisaalta MMA:iden ja MMA:ihin sijoittautuneiden yritysten etujen suojaamisen välillä — ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että komissio ei ole loukannut suhteellisuusperiaatetta rajoittaessaan sellaisen sokerin ja sellaisten

seosten tuonnin, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, 4 848 tonniin riidanalaisen asetuksen soveltamisen ajaksi.

175 Neljänneksi kantajat väittävät, että riidanalaisen asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa, jossa säädetään, että "tuontitodistushakemuksiin liitetään — — vientitodistusten jäljennökset", loukataan suhteellisuusperiaatetta. Kantajien mukaan tällä säännöksellä estetään käytännössä se, että kantajiin voitaisiin soveltaa tässä asetuksessa säädettyä kiintiötä. Tämän säännöksen nojalla kantajien olisi ostettava yhteisöstä peräisin olevaa sokeria (maailmanmarkkinahintaa korkeampaan hintaan sokerin alkuperän vuoksi myönnetyn nk. "golden premium" -palkkion takia) ja vietävä se yhteisöstä sellaisena ajankohtana, jolloin niillä ei vielä ole pienintäkään varmuutta siitä, että tämä määrä voidaan myydä ja tuoda yhteisöön sen jälkeen, kun se on käsitelty tai kun siitä on valmistettu sokeria tai seoksia, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista.

176 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tämä väite on hylättävä. Komissio on voinut perustellusti asettaa riidanalaisen asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun edellytyksen, koska tällä edellytyksellä voidaan taata, että riidanalaisen asetuksen perusteella esitetyt tuontihakemukset koskevat sokeria, johon voidaan todella soveltaa EY/MMA-alkuperän kasautumista.

177 Kaikesta edellä mainitusta seuraa, että toinen kanneperuste on hylättävä.

Kolmas kanneperuste, joka koskee MMA:ista peräisin olevien tuotteiden etuoikeutetun aseman loukkaamista

178 Kantajat väittävät, että EY 3 artiklan 1 kohdan s alakohdan ja EY:n perustamissopimuksen neljännen osan määräysten mukaisesti (mm. 183 artiklan 1 kohta)

yhteisön toimielinten on otettava huomioon etuuskohtelun hierarkiaa koskeva periaate. Tämän periaatteen mukaisesti toimielimet eivät voi asettaa MMA:ista peräisin olevia tuotteita epäedullisempaan asemaan kuin niitä tuotteita, jotka ovat peräisin AKT-valtioista tai muista kolmansista valtioista (edellä 39 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 14.9.1995, 91 ja 142 kohta).

179 Ensinnäkin kantajat toteavat, että Lomén sopimuksen 213 artiklassa suljetaan kokonaan pois mahdollisuus toteuttaa sokeria koskevia suojatoimenpiteitä. Riidanalaisen asetuksen antamisella loukataan siten sitä etuoikeutettua asemaa, joka MMA:illa on AKT-valtioihin nähden.

180 Asian T-332/00 kantaja vertaa vielä MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohtaa muihin suojatoimenpiteitä koskeviin säännöksiin. Se korostaa, että asetuksen N:o 2038/1999 25 artiklan 1 kohdassa, joka ei sen mukaan ole sovellettavissa MMA:iden kanssa käytävään kauppaan, edellytetään komission suojatoimenpiteiltä, että kolmansista valtioista peräisin olevan tuonnin ja yhteisön markkinoiden häiriöiden välillä on oltava syy-yhteys. Myös sellaisten kolmansien valtioiden kuten Marokon kanssa tehdyissä sopimuksissa edellytetään kantajan mukaan, että kyseessä olevasta maasta tulevan tuonnin ja yhteisön häiriöiden välillä on syy-yhteys (EY:n ja Marokon välisestä assosioinnista 26.2.1996 tehty sopimus, EYVL 2000, L 70, s. 2). Kyseinen kantaja tekee sen johtopäätöksen, että koska MMA:iden etuoikeutettu asema on merkittävämpi, komission pitäisi välttää MMA:ista peräisin olevaa tuontia koskevien suojatoimenpiteiden toteuttamista MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan nojalla silloin, kun edellytykset tällaisten toimenpiteiden toteuttamiselle eivät täyty vähemmän etuoikeutetuista kolmansista maista peräisin olevan tuonnin osalta.

181 Toiseksi kantajat huomauttavat, että Lomén sopimuksen pöytäkirjan nro 8 mukaisesti yhteisö on myöntänyt AKT-valtioille yli 1 700 000 tonnin sokerikiintiön, jonka nämä valtiot voivat tuoda yhteisöön kokonaan tai osittain, tullitta ja takuuhinnoin. Rajoittamalla MMA:ista peräisin olevan sellaisen sokerin tuontia, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntö-

lyä, 4 848 tonniin viiden kuukauden ajan, komissio on kantajien mukaan loukannut periaatetta, jonka mukaan MMA:ista peräisin olevia tuotteita ei voida asettaa epäedullisempaan asemaan kuin niitä, jotka ovat peräisin AKT-valtioista tai muista kolmansista maista.

182 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuinten on harjoittamansa valvonnan yhteydessä tutkittava ainoastaan, onko komissio, jolla on nyt käsiteltävänä olevassa asiassa laaja harkintavalta, tehnyt ilmeisen arviointivirheen antaessaan riidanalaisen asetuksen (edellä 149 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. neuvosto, tuomion 112 kohta).

183 Vaikka MMA:ista peräisin olevilla tuotteilla on perustamissopimuksen neljännen osan nojalla etuoikeutettu asema, yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ovat jo todennet, että MMA-päätöksen 109 artiklalla, jossa annetaan komissiolle toimivalta toteuttaa suojatoimenpiteitä, ei sellaisenaan loukata perustamissopimuksen neljännen osan periaatteita (edellä 49 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomion 40 kohta). Pelkästään siitä, että MMA-päätöksen 109 artiklan perusteella on toteutettu suojatoimenpide, ei voida päätellä, että MMA:ista peräisin olevien tuotteiden etuoikeutettua asemaa on loukattu.

184 Siltä osin kuin on kyse sokerin asemasta Lomén sopimuksessa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että tähän sopimukseen liitetyssä pöytäkirjassa nro 8 yhteisö sitoutuu AKT-valtioihin nähden ostamaan sokeria takuuhintaan ja tuomaan tietyn vuosittaisen määrän sokeria (1 700 000 tonnia). Tämä tuonti tapahtuu kokonaan tai osittain tullitta. Jotta vältyttäisiin siltä, että tämä takuu jäisi kuolleeksi kirjaimeksi, Lomén sopimuksen 213 artiklassa määrätään, että suojalauseketta (Lomén sopimuksen 177 artikla) ei sovelleta pöytäkirjan nro 8 yhteydessä.

185 Sen sijaan kaikkia MMA:ista peräisin olevia tuotteita, ja lähtökohtaisesti siis myös sokeria, voidaan tuoda yhteisöön tullitta MMA-päätöksen 101 artiklan

1 kohdan nojalla. MMA:ista peräisin oleva sokeri on näin ollen etuoikeutetussa asemassa AKT-sokeriin nähden. Se seikka, että komissio toteuttaa suojatoimenpiteen — eli luonnostaan väliaikaisen toimenpiteen — ei muuta tätä asianlaitaa mitenkään. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa vielä, että riidanalainen asetus koskee vain sellaista sokeria ja sellaisia seoksia, joita tuodaan siten, että niihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä. Riidanalaisessa asetuksessa ei säädetä mitään enimmäismäärää MMA:ista peräisin olevan sellaisen sokerin tuonnille, johon sovelletaan tavanomaisia alkuperää koskevia sääntöjä, jos tällaista tuotantoa on olemassa.

186 Väite, joka liittyy MMA:ista peräisin olevan sokerin etuoikeutettuun asemaan AKT-valtioista peräisin olevaan sokeriin nähden, on näin ollen hylättävä.

187 Samoista syistä kantajat eivät voi perustella väitteitään suojalausekkeilla, joita on sopimuksissa, jotka yhteisö on tehnyt tiettyjen kolmansien maiden kanssa.

188 Joka tapauksessa MMA-päätöksen 109 artikla ei ole perustavalla tavalla erilainen kuin muut suojalausekkeet, joissa saatetaan edellyttää syy-yhteyttä kyseisen tuonnin ja ilmenneiden häiriöiden välillä. Todetessaan edellä 49 kohdassa mainitussa asiassa Antillean Rice Mills ym. vastaan komissio 11.2.1999 antamassaan tuomiossa (47 kohta), että "[MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan] toisen tapauksen osalta ei edellytetä, että — — häiriöt johtuisivat MMA-päätöksen soveltamisesta", yhteisöjen tuomioistuin ei poistanut sitä edellytystä, jonka mukaan suojatoimenpiteillä pitää voida poistaa ilmenneet häiriöt tai vähentää niitä. Kun häiriöiden ja toteutettujen toimenpiteiden välillä ei ole yhteyttä, nämä toimenpiteet ovat suhteettomia ja niillä rikotaan MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohtaa (edellä 49 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, julkisasiamies Alberin ratkaisuehdotus, s. I-773, 67 kohta).

189 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa komissio on osoittanut riittävällä tavalla, että sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, yhteisöön tuonnin räjähdysmäisen kasvun ja yhteisön sokerialan heikentymisen uhan välillä on olemassa yhteys (ks. edellä 104—140 kohta). Kyseisen tuonnin rajoittamisella voidaan siis vähentää ilmenneitä häiriöitä tai poistaa ne.

190 Näiden seikkojen valossa on todettava, että riidanalainen asetus ei ole johtanut siihen, että AKT-valtiot ja kolmannet valtiot on saatettu selvästi edullisempaan kilpailuasemaan kuin MMA:t.

191 Kolmas kanneperuste ei siis myöskään ole perusteltu.

Neljäs kanneperuste, joka koskee suojalausekkeista tehdyn sopimuksen rikkomista

192 Asian T-332/00 kantaja väittää, että riidanalaisella asetuksella rikotaan suojalausekkeista tehdyn sopimuksen 2 artiklaa, jossa määrätään seuraavaa:

"1. Jäsen voi soveltaa suojatoimia tiettyyn tuotteeseen vain, jos jäsen on jäljempänä mainittujen sääntöjen mukaisesti tehnyt päätöksen, jonka mukaan tuotetta tuodaan sen alueelle niin kasvavassa määrin, absoluuttisesti tai suhteessa kotimaiseen tuotantoon ja sellaisissa oloissa, että tämä aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa haittaa vastaavia tai suoraan kilpailevia tuotteita valmistavalle kotimaiselle teollisuudelle.

— — "

193 Asianomainen kantaja korostaa, että MMA-päätöksen 109 artiklaa on tulkittava suojalausekkeista tehdystä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden valossa. Näin ollen tämän sopimuksen 2 artiklan rikkomisesta aiheutuisi myös MMA-päätöksen 109 artiklan rikkominen.

194 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa kuitenkin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan WTO-sopimusten määräykset eivät luonteensa ja rakenteensa vuoksi lähtökohtaisesti kuulu niihin normeihin, joihin nähden yhteisöjen tuomioistuimet valvovat yhteisön toimielinten toimenpiteiden lainmukaisuutta (asia C-149/96, Portugali v. neuvosto, tuomio 23.11.1999, Kok. 1999, s. I-8395, 47 kohta ja edellä 149 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. neuvosto, tuomion 53 kohta). Näin on myös silloin, kun yhteisöjen tuomioistuinten arvioitavana olevalla yhteisön toimenpiteellä rajoitetaan yhteisön ja MMA:iden välistä kauppaa (ks. edellä 149 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. neuvosto, tuomion 53—56 kohta) siitä asemasta riippumatta, joka viimeksi mainituilla on WTO:ssa. Yhteisöjen tuomioistuinten on valvottava yhteisön toimenpiteen lainmukaisuutta WTO:n sääntöihin nähden vain, jos yhteisön tarkoituksena on ollut panna täytäntöön sen WTO:n yhteydessä hyväksymä erityinen velvoite taikka jos kyseisessä yhteisön toimenpiteessä nimenomaisesti viitataan WTO-sopimusten tiettyihin määräyksiin (em. asia Portugali v. neuvosto, 49 kohta ja edellä 149 kohdassa mainittu asia Alankomaat v. neuvosto, tuomion 54 kohta).

195 Riidanalaisella asetuksella ei kuitenkaan pyritä takaamaan sitä, että yhteisön oikeusjärjestyksessä pannaan täytäntöön WTO:n yhteydessä hyväksytty erityinen velvoite, eikä siinä viitata nimenomaisesti täsmällisiin WTO-sopimusten määräyksiin. Riidanalaisen asetuksen ainoa tavoite on toteuttaa MMA-päätöksen 109 artiklan mukaisia MMA:ista peräisin olevaa sokeria ja seoksia koskevia suojatoimenpiteitä, jotta ilmenneet häiriöt poistetaan.

196 Tästä seuraa, että asian T-332/00 kantaja ei voi väittää, että riidanalainen asetus olisi annettu suojalausekkeista tehdyn sopimuksen 2 artiklan vastaisesti.

197 Vaikka MMA-päätöksen 109 artiklaa pitäisi mahdollisuuksien mukaan tulkita suojalausekkeista tehdyn sopimuksen sanamuodon ja tarkoituksen valossa (ks. vastaavasti asia C-53/96, Hermès, tuomio 16.6.1998, Kok. 1998, s. I-3606, 28 kohta ja yhdistetyt asiat C-300/98 ja C-392/98, Dior ym., tuomio 14.12.2000, Kok. 2000, s. I-11307, 47 kohta), on todettava, että komissio on osoittanut riittävällä tavalla, että sellaisen sokerin ja sellaisten seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, tuonnin räjähdysmäisen kasvun ja yhteisön sokerialan heikentymisen uhan välillä on olemassa yhteys (ks. edellä 104—140 kohta).

198 Edellä todetusta seuraa, että neljäs kanneperuste on hylättävä.

Viides kanneperuste, joka koskee harkintavallan väärinkäyttöä

199 Asian T-332/00 kantaja muistuttaa, että MMA-päätöksen 108 b artiklassa, jonka neuvosto lisäsi MMA-päätökseen vuonna 1997 (ks. edellä 16 kohta), suljetaan lähes kokonaan pois sellaisen sokerin tuonti yhteisöön, johon sovelletaan AKT/MMA-alkuperän kasautumista. Kantajan mukaan neuvosto ei kuitenkaan halunnut rajoittaa EY/MMA-alkuperän kasautumista sokerin osalta. Kantaja väittää, että antaessaan riidanalaisen asetuksen komissio esti neuvoston toivomat MMA-päätöksen vaikutukset. MMA-päätöksen 109 artiklassa ei kantajan mukaan anneta komissiolle harkintavaltaa neuvoston päätöksen "korjaamiseen".

200 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa tältä osin, että toimenpidettä tehtäessä harkintavaltaa on käytetty väärin ainoastaan, jos objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että toimenpide on tehty yksinomaan tai ainakin olennaisilta osin muiden kuin vastaajana olevan toimielimen esittämien päämäärien saavuttamiseksi tai perustamissopimuksessa erityisesti määrätyn menettelyn välttämiseksi (asia C-285/94, Italia v. komissio, tuomio 25.6.1997, Kok. 1997, s. I-3519, 52 kohta ja asia T-143/89, Ferriere Nord v. komissio, tuomio 6.4.1995, Kok. 1995, s. II-917, 68 kohta).

201 Ensin on todettava, että MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa myönnetään komissiolle toimivalta toteuttaa MMA:ista peräisin olevaa tuontia koskevia suojatoimenpiteitä muun muassa silloin, kun "ilmenee häiriöitä, jotka saattavat johtaa yhteisön jonkin toiminnan alan heikentymiseen".

202 Seuraavaksi ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä tehdystä arvioinnista ilmenee, että komissio on voinut perustellusti katsoa, että ilmenneet häiriöt saattoivat aiheuttaa yhteisön sokerialan heikentymisen.

203 Kantaja ei kuitenkaan esitä mitään seikkaa, josta ilmenisi, että riidanalaista asetusta ei ole annettu yhteisön sokerialan heikentymisen välttämiseksi.

204 Lisäksi sillä seikalla, että neuvosto on lisännyt MMA-päätöksen 108 b artiklaan sellaista sokeria koskevan määrällisen rajoituksen, johon sovelletaan AKT/MMA-alkuperän kasautumista, ei ole mitään vaikutusta siihen toimivaltaan, joka komissiolla on MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan nojalla ja jonka perusteella se voi toteuttaa sokeria tai mitä tahansa muuta MMA:ista peräisin olevaa tuotetta koskevia suojatoimenpiteitä, jos tällaisen toimenpiteen antamisen edellytykset täyttyvät.

205 Viides kanneperuste on näin ollen myös hylättävä.

Kuudes kanneperuste, joka koskee EY 253 artiklan rikkomista

206 Asian T-332/00 kantaja ja Alankomaiden hallitus väittävät, että riidanalaisen asetuksen perustelut eivät ole riittävät. Niiden mukaan riidanalaisessa asetuksessa ei anneta riittäviä selityksiä ilmenneistä häiriöistä ja sokerialan heikentymisestä tai vaarasta sen heikentymisestä. Komissio ei myöskään selitä, miten se päätyi näitä häiriöitä koskeviin erilaisiin arviointeihin riidanalaisessa asetuksessa ja asetuksessa N:o 2423/1999. Riidanalaisessa asetuksessa ei myöskään selitetä, miksi vuotta 1999 ei valittu viitevuodeksi tuontikiintiön vahvistamista varten.

207 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 253 artiklassa edellytettyjä perusteluja on mukautettava kyseisen toimenpiteen luonteen mukaan ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden (ks. mm. yhdistetyt asiat C-63/90 ja C-67/90, Portugali ja Espanja v. neuvosto, tuomio 13.10.1992, Kok. 1992, s. I-5073, Kok. Ep. XIII, s. I-125, 16 kohta ja asia T-82/00, BIC ym. v. neuvosto, tuomio 5.4.2001, Kok. 2001, s. II-1241, 24 kohta). Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, koska tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimenpiteen perustelut EY 253 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon toimenpiteen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, tuomion 63 kohta ja em. asia BIC ym. v. neuvosto, tuomion 24 kohta).

208 Riidanalainen asetus perustuu MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun toiseen tapaukseen. Tämän säännöksen nojalla tehdyllä suojatoi-

menpiteellä täytetään EY 253 artiklan edellytykset, jos siinä ilmoitetaan, mitä häiriöitä on ilmennyt, ja jos siinä selitetään, millä tavalla nämä häiriöt saattavat johtaa "yhteisön tai siihen kuuluvan alueen jonkin toiminnan alan heikentymiseen", jos siihen sisältyy viittauksia, joiden perusteella voidaan arvioida, onko MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua suhteellisuusperiaatetta noudatettu.

209 Komissio esittää ilmenneet häiriöt riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä ja neljännessä perustelukappaleessa. Se selittää riidanalaisen asetuksen viidennessä ja kuudennessa perustelukappaleessa, minkä vuoksi nämä häiriöt uhkaavat saattaa sokerin yhteisen markkinajärjestelyn epätasapainoon. Riidanalaisen asetuksen kahdeksannessa perustelukappaleessa komissio esittää 4 848 tonnin kiintiön vahvistamisen taustalla olleet perustelut. Siltä osin kuin on kyse päätöksestä olla käyttämättä vuotta 1999 viitevuotena, kahdeksannessa perustelukappaleessa selitetään, että kyseessä on "vuosi, jonka aikana tuonti kasvoi räjähdysmäisesti".

210 Tästä seuraa, että myöskin kuudes kanneperuste on perusteeton.

Asetusta N:o 2553/97 koskeva lainvastaisuusväite

211 Asian T-350/00 kantaja muistuttaa, että riidanalaisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, että sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuontiin yhteisöön sovelletaan asetuksen N:o 2553/97 2—6 artiklassa säädettyjä yksityiskohtaisia sääntöjä. Viimeksi mainitun asetuksen lainvastaisuus johtaa kantajien mukaan myös riidanalaisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdan lainvastaisuuteen.

212 Komissio väittää, että lainvastaisuusväitettä ei voida ottaa tutkittavaksi, koska riidanalaisella asetuksella ei taata sen asetuksen soveltamista, jonka väitetään olevan lainvastainen.

213 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että asetus N:o 2553/97 ei ole riidanalaisen asetuksen oikeudellinen perusta. Koska on kuitenkin todettu, että asetuksen N:o 2553/97 2—6 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin sellaisen sokerin ja sellaisten seosten tuontiin, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, asetuksen N:o 2553/97 2—6 artiklan mahdollinen lainvastaisuus vaikuttaa riidanalaisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdan lainmukaisuuteen. Näin ollen näistä säännöksistä voidaan esittää EY 241 artiklan nojalla lainvastaisuusväite (yhdistetyt asiat T-305/94—T-307/94, T-313/94—T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomio 20.4.1999, Kok. 1999, s. II-931, 285 ja 286 kohta).

214 Asian T-350/00 kantaja väittää, että asetuksen N:o 2553/97 osalta kyseessä on harkintavallan väärinkäyttö, koska primaarioikeudessa tai johdetussa oikeudessa komissiolle ei ole annettu toimivaltaa täytäntöönpanna MMA-päätöksen 108 b artikla.

215 On todettava, että asianomainen kantaja ei viittaa mihinkään sellaiseen lainvastaisuuteen, joka erityisesti liittyy asetuksen N:o 2553/97 2—6 artiklassa asetettuihin edellytyksiin, joiden osalta riidanalaisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa todetaan, että niitä sovelletaan soveltuvin osin. Kantaja viittaa pelkästään siihen, että komissiolla ei ollut toimivaltaa antaa asetusta N:o 2553/97.

216 Vaikka kantajan väite olisi perusteltu, sillä ei kuitenkaan ole vaikutusta riidanalaisen asetuksen lainmukaisuuteen, jos osoitetaan, että komissiolla oli toimivalta sisällyttää riidanalaiseen asetukseen asetuksen N:o 2553/97 2—6 artiklan säännösten kaltaisia säännöksiä.

217 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että asetuksen N:o 2553/97 2—6 artiklassa säädetään sokerin, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuontitodistusten myöntämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

218 MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohtaa, jossa myönnetään komissiolle toimivalta suojatoimenpiteiden toteuttamiseksi MMA:iden ja yhteisön välisessä kaupassa, on tulkittava siten, että sen perusteella komissio voi asettaa MMA:ista peräisin olevien tuotteiden, joiden tuontia on rajoitettu kyseisen päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa asetettuja edellytyksiä noudattaen, maahantulolle edellytykseksi tuontitodistuksen myöntämisen, jotta toteutetun toimenpiteen tehokkuus voidaan taata, ja vahvistaa tällaisten tuontitodistusten myöntämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

219 Näin ollen vaikka komissiolla ei olisikaan ollut toimivaltaa antaa asetusta N:o 2553/97, sillä oli mahdollisuus vahvistaa suoraan MMA-päätöksen 109 artiklan nojalla sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuontitodistusten myöntämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt sisällyttämällä asetuksen N:o 2553/97 2—6 artiklan säännökset soveltuvin osin riidanalaiseen asetukseen.

220 Kaikesta edellä mainitusta seuraa, että asetusta N:o 2553/97 koskeva lainvastaisuusväite on hylättävä.

Vahingonkorvausvaatimukset

221 Kantajat väittävät, että väitetyistä lainvastaisuuksista, joihin kumoamisperusteet perustuvat, on aiheutunut niille vahinkoa, joka yhteisön on korvattava.

222 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun osalta oikeus korvaukseen tunnustetaan silloin, kun kolme edellytystä täyttyy, eli kun rikotun oikeusnormin tarkoituksena on suojata yksityisiä ja rikkominen on riittävän ilmeinen, kun on osoitettu, että vahinko on tosiasiallisesti syntynyt ja lopuksi kun vahinko, joka on aiheutunut henkilöille, joiden oikeuksia on loukattu, on välittömässä syy-yhteydessä yhteisön laiminlyöntiin (ks. vastaavasti asia C-352/98 P, Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomio 4.7.2000, Kok. 2000, s. I-5291, 42 kohta).

223 Lainsäädäntöalalla, jolle on ominaista laajan harkintavallan käyttö, yhteisö voi olla vastuussa ainoastaan, jos kysymyksessä oleva toimielin on selvällä ja vakavalla tavalla ylittänyt sen toimivallan käytölle asetetut rajat (edellä 49 kohdassa mainittu asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomion 57 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).

224 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kantajat eivät kuitenkaan ole mitenkään osoittaneet, että antaessaan riidanalaisen asetuksen komissio on selvällä ja vakavalla tavalla ylittänyt sen toimivallan käytölle asetetut rajat. Kumoamista koskevien vaatimusten tueksi esitettyjen perusteiden tutkimisen yhteydessä ei ole ilmennyt mitään lainvastaisuutta, jonka komissio olisi tehnyt antaessaan riidanalaisen asetuksen.

225 Näin ollen myöskään vahingonkorvausvaatimuksia ei voida hyväksyä.

226 Kaikesta edellä mainitusta seuraa, että kanteet on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

227 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantajat ovat hävinneet asian ja komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantajat on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Asian T-350/00 kantaja velvoitetaan korvaamaan myös välitoimimenettelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

228 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaisesti väliintulijat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Asiat T-332/00 ja T-350/00 yhdistetään tuomion antamista varten.

2) Kanteet hylätään.

3) **Kukin kantaja vastaa omien oikeudenkäyntikulujensa lisäksi vireille panemassaan asiassa komissiolle aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista; asian T-350/00 kantaja vastaa myös niistä oikeudenkäyntikuluista, jotka komissiolle on aiheutunut välitoimimenettelystä.**

4) **Väliintulijat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Jaeger Lenaerts Azizi

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä marraskuuta 2002.

H. Jung

kirjaaja

K. Lenaerts

kolmannen jaoston puheenjohtaja